

Consultatieverslag

17/03/2020

Verslag van de consultatie CONS-2019-05 met betrekking tot de omzetting van de artikelen 4, 15 en 16 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en van de artikelen 21 en 22 van de herschikte Richtlijn Hernieuwbare Energiebronnen, inzake de actieve afnemers, het zelfverbruik van hernieuwbare energie en de energiegemeenschappen

Inhoudsopgave

1	Publieke consultatie CONS-2019-05.....	4
2	Partijen die een reactie indienden.....	5
3	Verwerking van de ingediende reacties	6
4	Zienswijzen ontvangen door de VREG op CONS-2019-05	7
4.1	M.b.t. de acht specifieke vragen in CONS-2019-05.....	7
4.1.1	Vraag 1 – afbakening actieradius gezamenlijk actieve afnemers	7
4.1.1.1	Zienswijze 1.1	7
4.1.1.2	Zienswijze 1.2	8
4.1.1.3	Zienswijze 1.3	8
4.1.1.4	Zienswijze 1.4	8
4.1.1.5	Zienswijze 1.5	9
4.1.1.6	Zienswijze 1.6	10
4.1.1.7	Zienswijze 1.7	10
4.1.1.8	Respons VREG op zienswijzen 1.1 t.e.m. 1.7.....	11
4.1.2	Vraag 2 – nabijheidsvereiste voor hernieuwbare energiegemeenschap.....	12
4.1.2.1	Zienswijze 2.1	12
4.1.2.2	Zienswijze 2.2	13
4.1.2.3	Zienswijze 2.3	14
4.1.2.4	Zienswijze 2.4	15
4.1.2.5	Zienswijze 2.5	16
4.1.2.6	Respons VREG op zienswijzen 2.1 t.e.m. 2.5.....	16
4.1.2.7	Zienswijze 2.6	17
4.1.3	Vraag 3 – grensoverschrijdende deelname aan (hernieuwbare) energiegemeenschap	18
4.1.3.1	Zienswijze 3.1	18
4.1.3.2	Zienswijze 3.2	19
4.1.3.3	Zienswijze 3.3	19
4.1.3.4	Respons VREG op zienswijzen 3.1 t.e.m. 3.3.....	20
4.1.4	Vraag 4 – samenwerkingsverbanden die niet aan begripsomschrijving (hernieuwbare) energiegemeenschap voldoen	20
4.1.4.1	Zienswijze 4.1	21
4.1.4.2	Zienswijze 4.2	22
4.1.4.3	Zienswijze 4.3	23
4.1.4.4	Zienswijze 4.4	24
4.1.4.5	Zienswijze 4.5	24
4.1.4.6	Zienswijze 4.6	24
4.1.4.7	Respons VREG op zienswijzen 4.1 t.e.m. 4.6.....	25
4.1.5	Vraag 5 – beheer van het (gesloten) (elektriciteits)distributienet van de hernieuwbare energiegemeenschap	25
4.1.5.1	Zienswijze 5.1	26
4.1.5.2	Zienswijze 5.2	27
4.1.5.3	Zienswijze 5.3	28
4.1.5.4	Zienswijze 5.4	28
4.1.5.5	Respons VREG op zienswijzen 5.1 t.e.m. 5.4.....	30

4.1.5.6	Zienschwizje 5.5	30
4.1.6	Vraag 6 – meldingsplicht en/of erkenningsprocedure voor (hernieuwbare) energiegemeenschap	31
4.1.6.1	Zienschwizje 6.1	31
4.1.6.2	Zienschwizje 6.2	32
4.1.6.3	Respons VREG op zienschwizzen 6.1 en 6.2	33
4.1.7	Vraag 7 – zelfverbruik van hernieuwbare energie en opslag.....	33
4.1.7.1	Zienschwizje 7.1	33
4.1.7.2	Zienschwizje 7.2	34
4.1.7.3	Zienschwizje 7.3	34
4.1.7.4	Zienschwizje 7.4	34
4.1.7.5	Zienschwizje 7.5	35
4.1.7.6	Respons VREG op zienschwizzen 7.1 t.e.m. 7.5.....	35
4.1.8	Vraag 8 – implementatie in technische reglementen.....	36
4.1.8.1	Zienschwizje 8.1	36
4.1.8.2	Zienschwizje 8.2	37
4.1.8.3	Zienschwizje 8.3	38
4.1.8.4	Respons VREG op zienschwizzen 8.1 t.e.m. 8.3.....	38
4.2	M.b.t. andere passages in CONS-2019-05.....	40
4.2.1	Zelfverbruik en verkoop van zelfopgewekte hernieuwbare energie	40
4.2.2	Flexibiliteit en aggregatie	42
4.2.3	Faciliterend kader	42

1 Publieke consultatie CONS-2019-05

Dit rapport omvat het verslag van de publieke consultatie m.b.t. de omzetting van de artikelen 4, 15 en 16 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en van de artikelen 21 en 22 van de herschikte Richtlijn Hernieuwbare Energiebronnen, inzake de actieve afnemers, het zelfverbruik van hernieuwbare energie en de energiegemeenschappen.

Het **consultatiedocument**, gekend onder de referentie '**CONS-2019-05**', werd op 3 december 2019 gepubliceerd op de website van de VREG.¹ De consultatie werd bovendien aangekondigd op het Beleidsplatform van de VREG van 2 december 2019, evenals in de VREG-nieuwsbrief voor de energiesector van 4 december 2019. Het consultatiedocument kan nog steeds geraadpleegd worden op de website van de VREG.²

De consultatietermijn liep vanaf 3 december 2019 tot en met 24 januari 2020. De VREG vroeg aan alle belanghebbenden om hun eventuele reacties op de consultatie binnen deze termijn schriftelijk over te maken.

De VREG publiceert nu, middels **dit rapport**, een **verslag** van de verwerking van de ontvangen consultatiereacties.

Dit consultatieverslag omvat:

- een overzicht van de **partijen** die een reactie overmaakten;
- een overzicht van de door de partijen gemaakte **opmerkingen** bij het consultatiedocument, met aanduiding van de partij(en) die deze opmerking(en) heeft (hebben) gemaakt;
- de **respons van de VREG** op de gemaakte opmerkingen.

Naast dit consultatieverslag publiceert de VREG een **advies** m.b.t. de omzetting van de artikelen 4, 15 en 16 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en van de artikelen 21 en 22 van de herschikte Richtlijn Hernieuwbare Energiebronnen, inzake de actieve afnemers, het zelfverbruik van hernieuwbare energie en de energiegemeenschappen (met referentie **ADV-2020-01**³). Dit advies betreft de tekst van consultatiedocument CONS-2019-05 die waar relevant werd aangepast, rekening houdende met de zienswijzen in dit consultatieverslag.

Dit rapport en advies ADV-2020-01 verhouden zich dus als volgt tot elkaar:

- dit rapport heeft betrekking op de verwerking van de ingediende consultatiereacties (i.e. een samenvatting en structurering van de consultatiereacties, met een korte respons van de VREG);
- advies ADV-2020-01 is een aangepaste versie van de tekst van consultatiedocument CONS-2019-05, rekening houdende met de consultatiereacties (zoals verwerkt in dit document).

¹ <https://www.vreg.be/nl/document/cons-2019-05>

² <https://www.vreg.be/nl/document/cons-2019-05>

³ <https://www.vreg.be/nl/document/adv-2020-01>

2 Partijen die een reactie indienden

De VREG ontving van de volgende 22 partijen een reactie m.b.t. het consultatiedocument CONS-2019-05:

- Aertssen Group;
- Agoria;
- BISEPS (Intercommunale Leiedal);
- blix;
- Boerenbond;
- Bond Beter Leefmilieu;
- Elia;
- Els Ghyselen;
- essencia;
- FEBEG;
- Febeliec;
- Finesco Partners;
- Fluvius;
- Maatschappij Linkerscheldeoever;
- ODE;
- POM Oost-Vlaanderen;
- REScoop Vlaanderen;
- ROLECS;
- Stad Antwerpen (EcoHuis Antwerpen);
- Volta;
- WVI;
- Witteveen+Bos.

Deze reacties worden in hun geheel gepubliceerd als bijlagen bij dit consultatieverslag. Er waren geen vertrouwelijke reacties.

3 Verwerking van de ingediende reacties

Alle ontvangen reacties op consultatie CONS-2019-05 werden door de VREG bestudeerd en geanalyseerd.

De VREG ontving een aantal algemeen-beschouwende zienswijzen die geen concrete link hebben met het consultatiedocument, evenals opmerkingen en suggesties m.b.t. andere, niet-geconsulteerde zaken, zoals bijvoorbeeld de tarifaire behandeling van actieve afnemers en energiegemeenschappen. Zoals aangegeven in het consultatiedocument, had de consultatie daar geen betrekking op. Daarom verkiest de VREG om deze zienswijzen, opmerkingen en suggesties niet in dit consultatieverslag te behandelen.

Onder de volgende hoofding worden de consultatiereacties telkens gegroepeerd in 'zienswijzen'. Deze manier van weergave houdt in dat, desgevallend, identieke of gelijkaardige reacties worden samengebracht onder de noemer van eenzelfde 'zienswijze'. Deze zienswijzen bevatten elk de volgende gegevens:

Nummer zienswijze	Het volgnummer van de zienswijze.
Zienswijze	Summiere samenvatting door de VREG van de zienswijze aangebracht door de belanghebbende(n).
Belanghebbende(n)	Naam (of namen) van de partij(e)n die de zienswijze heeft (hebben) aangebracht.
Samenvatting zienswijze	Meer uitgebreide samenvatting door de VREG van de zienswijze aangebracht door de belanghebbende(n).
Respons VREG op zienswijze	Feedback van de VREG op de zienswijze.

4 Zienswijzen ontvangen door de VREG op CONS-2019-05

4.1 M.b.t. de acht specifieke vragen in CONS-2019-05

4.1.1 Vraag 1 – afbakening actieradius gezamenlijk actieve afnemers

De eerste set specifieke vragen, opgenomen op p. 15 van CONS-2019-05, luidt als volgt:

De vereiste dat alle afnemers die deel uitmaken van een groep gezamenlijk actieve afnemers in hetzelfde gebouw of appartementsgebouw gevestigd dienen te zijn, lijkt aanleiding te kunnen geven tot interpretatieproblemen. Zou de invoeging van definities van “gebouw” en “appartementsgebouw” in het Energiedecreet hieraan kunnen verhelpen? Of is het eerder aangewezen om voor de geografische afbakening van gezamenlijk actieve afnemers aan te knopen bij reeds bestaande concepten, zoals het begrip “eigen site” in art. 1.1.3, punt 30°/1 Energiedecreet en/of het kadastrale percelenplan?

M.b.t. deze vragen kunnen we de ingediende consultatiereacties groeperen volgens zeven zienswijzen, zoals hieronder wordt weergegeven.

4.1.1.1 Zienswijze 1.1

Zienswijze	Afbakening “(appartements)gebouw” overeenstemmend met reeds bestaande afbakeningen
Belanghebbenden	Agoria, ROLECS, Volta, Witteveen+Bos, WVI

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

Verschillende belanghebbenden zouden het wenselijk vinden dat de afbakening van “gebouw” en “appartementsgebouw” in de context van gezamenlijk actieve afnemers overeenstemt met andere, reeds bestaande regelgeving waarin gelijkaardige geografische afbakeningen worden gebruikt.

Zowel *Agoria* als *ROLECS* halen daarbij het voorbeeld van de **regelgeving m.b.t. de omgevingsvergunning** aan. *ROLECS* is echter wel van oordeel dat in het Energiedecreet eenduidige definities van “gebouw” en “appartementsgebouw” moeten worden opgenomen, om interpretatieproblemen te vermijden (zie een verdere analyse van de consultatiereactie van *ROLECS* in zienswijze 1.5).

Volta stelt daarentegen de noodzaak van een definitie van “gebouw” en “appartementsgebouw” in vraag, nu deze concepten reeds gebruikt worden in het **Energiedecreet** zonder dat deze worden gedefinieerd (behalve een definitie van gebouw die beperkt wordt tot een aantal artikelen). Indien (extra) definities toch nodig blijken, meent *Volta* dat deze rekening zouden moeten houden met wat hieromtrent al in het Energiedecreet staat.

Eén van de pistes die *Witteveen+Bos* voorstelt ter afbakening van het concept “gebouw”, is de **brandtechnische definitie** die men voor gebouwen hanteert (zie een verdere analyse van de consultatiereactie van *Witteveen+Bos* in zienswijzen 1.2 en 1.5).

4.1.1.2 Zienswijze 1.2

Zienswijze	Afbakening “(appartement)gebouw” o.b.v. fysieke kenmerken
Belanghebbende	Witteveen+Bos

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Witteveen+Bos stelt dat er een definitie van “gebouw” moet worden geformuleerd, om interpretatieproblemen te vermijden, en dat deze definitie bij voorkeur wordt gebaseerd op fysieke kenmerken (de fysieke verbinding van ruimtes) i.p.v. juridische kenmerken (zoals kadastrale percelen of lidmaatschap van eenzelfde VME). Volgens *Witteveen+Bos* zijn hier twee pistes mogelijk: ofwel neemt men de **gezamenlijke dakconstructie** als uitgangspunt, ofwel de brandtechnische definitie die men voor gebouwen hanteert (zie hierbij reeds de analyse binnen zienswijze 1.1).

4.1.1.3 Zienswijze 1.3

Zienswijze	Afbakening “(appartement)gebouw” o.b.v. aansluiting op distributienet
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Het lijkt *Fluvius* aangewezen om in definities van “gebouw” en/of “appartementengebouw” te voorzien, om de geografische afbakening van gezamenlijk actieve afnemers te definiëren. *Fluvius* stelt de volgende definitie voor: “verzameling wooneenheden gekoppeld op het distributienet die volgens de geldende regelgeving **via één gemeenschappelijke aansluiting of op een distributiecabine gelegen op hetzelfde perceel** als de distributienetgebruiker aangesloten kunnen worden”.

4.1.1.4 Zienswijze 1.4

Zienswijze	Afbakening “(appartement)gebouw” o.b.v. eigenaarschap
Belanghebbenden	FEBEG, ODE, POM Oost-Vlaanderen, ROLECS

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

FEBEG suggereert om voor een definitie van “gebouw” eigenaarschap als criterium te gebruiken: een “gebouw” is dan elk gebouw in handen van één eigenaar, van een vereniging van mede-eigenaars (VME), of van een hoofdvereniging van mede-eigenaars (“**hoofd-VME**”). Zo zou ook een complex van verschillende gebouwen, die elk een eigen VME maar gemeenschappelijke infrastructuur (bv. ondergrondse parking) hebben, onder de definitie van “gebouw” vallen. *FEBEG* geeft aan dat in de aan de verschillende gebouwen gemeenschappelijke delen een gemeenschappelijke verwarmingsinfrastructuur kan gebouwd worden (bv. WKK). *ODE* stelt eveneens voor om de definitie van “gebouw” te verbinden aan de kwalificatie van de hoofd-VME.

ROLECS geeft in haar consultatiereactie eveneens aan dat het concept van de (hoofd-)VME een mogelijkheid is en somt hiervan enkele voordelen op. Aansluitend geeft *ROLECS* echter meteen aan dat de piste om de definitie van “gebouw” aan het concept van de (hoofd-)VME te verbinden na bespreking met haar leden niet wenselijk werd geacht, omwille van enkele duidelijke tegenargumenten. Zo lijkt het voor bestaande gebouwen belemmerend om te bepalen dat sowieso de VME de spil moet zijn voor gezamenlijk actieve afnemers, in het bijzonder wanneer er initiatieven komen waaraan niet iedereen wenst mee te doen. *ROLECS* meent ook dat gezamenlijk actieve afnemers een van de VME te onderscheiden investeringsstrategie, kosten-batenstructuur, administratie en bestuurssamenstellingen zouden hebben.

POM Oost-Vlaanderen geeft in haar reactie aan dat het uitsluiten van situaties waarbij op eenzelfde site een aantal appartementsgebouwen staan die samen verenigd zijn in een VME, volgens haar ingaat tegen de bedoeling van de regelgeving.

4.1.1.5 Zienswijze 1.5

Zienswijze	Afbakening “(appartements)gebouw” moet voldoende ruim zijn, zodat bepaalde actoren/projecten er zeker onder (kunnen) vallen
Belanghebbenden	Bond Beter Leefmilieu, BISEPS (intercommunale Leiedal), ODE, REScoop, ROLECS, Witteveen+Bos, WVI

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

In een groot aantal reacties wordt expliciet aangegeven dat de afbakening van de concepten “gebouw” en “appartementsgebouw” voldoende ruim, niet te eng moet zijn. De redenen die daarvoor worden aangehaald zijn wel verschillend.

Bond Beter Leefmilieu en *REScoop* suggereren om niet zozeer uit te gaan van een afbakening op gebouw-niveau, maar om de actieradius van gezamenlijk actieve afnemers te verbreden tot huishoudelijke/professionele afnemers in een **welbepaald “geografisch afgebakend gebied”** (bv. woningblok, (sociale) woonwijk bedrijventerrein, ...). *Bond Beter Leefmilieu* stelt dat in het bijzonder de sterk opkomende collectieve woonvormen niet uit de boot mogen vallen. *REScoop* vindt dat bewoners van naburige woningen en bedrijven op bedrijventerreinen over dezelfde mogelijkheden moeten kunnen beschikken als bewoners van een appartementsgebouw, wat betreft het delen van hernieuwbare energieproductie en het verhandelen van de overschot daarvan (zonder dat zij daarvoor noodzakelijkerwijze eerst een energiegemeenschap moeten oprichten).

BISEPS (intercommunale Leiedal) en *WVI* staan een gelijkaardige visie als Bond Beter Leefmilieu en REScoop voor. *BISEPS (intercommunale Leiedal)* geeft aansluitend nog mee dat een duidelijk te definiëren term moeilijk te vinden zal zijn, en dat het verbinden van deze definitie aan ‘mede-eigenaarschap’ de mogelijkheden voor huurders om toe te treden, zou beperken. *WVI* stelt dat er voor gezamenlijk actieve afnemers een *opt-out* regeling voorzien zou moeten worden, waarbij de niet-participanten niet gediscrimineerd worden.

ROLECS geeft mee dat het niet evident is om een afbakening van het concept “gebouw” te maken, maar stelt geen voorstander te zijn van de verbreding tot “geografisch afgebakend gebied” (zoals voorgesteld door REScoop). Wel is er binnen *ROLECS* een algemene consensus om in het Energiedecreet definities van “gebouw” en “appartementengebouw” op te nemen, en dat de term “appartementengebouw” op zich te beperkt is: ook shoppingcentra, bedrijventra en KMO-complexen zouden meegenomen moeten worden. *Witteveen+Bos* benadrukt eveneens dat het concept “gezamenlijk actieve afnemers” niet beperkt zou moeten worden tot appartementengebouwen en andere residentiële projecten, maar dat dit concept ook zou kunnen worden toegepast op industriële projecten waarbij er sprake is van één gezamenlijke dakconstructie, zoals bijvoorbeeld kmo-units of een *multi tenant* gebouw.

4.1.1.6 Zienswijze 1.6

Zienswijze	Afbakening “(appartementen)gebouw” sluit bepaalde actoren best uit
Belanghebbenden	Febeliec, POM Oost-Vlaanderen

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

Febeliec dringt er sterk op aan dat duidelijk zou worden gestipuleerd dat **industriële gebouwen niet** onder de afbakening van “gebouw” i.h.k.v. gezamenlijk actieve afnemers vallen. *Febeliec* meent dat deze interpretatie in lijn is met de geest van de richtlijnen.

POM Oost-Vlaanderen meent dat door het woord “gevestigd” (in hetzelfde gebouw/appartementengebouw), ook **huurders, bezetters ter bede en feitelijke bewoners** deel zouden kunnen uitmaken van gezamenlijk actieve afnemers. Dat lijkt haar **minder evident**, aangezien zij geen deel uitmaken van een VME en aldus zonder toekenning van een zakelijk recht geen mede-eigenaar kunnen zijn van de op mede-eigendom geplaatste hernieuwbare-energieprojecten. Volgens *POM Oost-Vlaanderen* zou een verwijzing naar “eigen site” bovenstaande problemen vermijden, maar op zijn beurt opnieuw voor andere onduidelijkheden kunnen zorgen.

4.1.1.7 Zienswijze 1.7

Zienswijze	Concepten “eigen site” en/of “kadastrale percelenplan” zijn niet geschikt
Belanghebbenden	BISEPS (intercommunale Leiedal), FEBEG, Fluvijs, ODE, REScoop, ROLECS, Volta, WVI

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

Meerdere consultatiereacties geven expliciet aan dat de concepten “eigen site” en/of “kadastrale percelenplan” – die in de vraagstelling in het consultatiedocument werden gesuggereerd als mogelijke aanknopingspunten voor de afbakening van de concepten “gebouw” en “appartementengebouw” – niet geschikt zijn.

BISEPS (intercommunale Leiedal) en *WVI* geven aan dat “eigen site” en “kadastrale percelenplan” te beperkend lijken. *Fluvius* geeft daarentegen aan dat het begrip “eigen site” wellicht te breed is, gezien ook gebouwen op aaneengesloten percelen van dezelfde eigenaar daaronder vallen, wat niet de bedoeling lijkt van de EU-regelgeving m.b.t. gezamenlijk actieve afnemers. Nog volgens *Fluvius* lijkt een verwijzing naar kadastrale percelen onvoldoende, omdat de notie van “gebouw” of “appartementengebouw” daarin niet noodzakelijk vervat zit. Om die reden lijkt ook voor *FEBEG* en *REScoop* het concept van het kadastraal perceel te twijfelachtig als aanknopingspunt. *ODE* en *ROLECS* vinden het kadastraal perceel bovendien niet geschikt als aanknopingspunt, omdat dit een indeling met een andere, fiscale doelstelling is.

Volta acht de definitie van het concept “eigen site” dan weer niet geschikt, omdat die huurders lijkt uit te sluiten.

4.1.1.8 Respons VREG op zienswijzen 1.1 t.e.m. 1.7

We stellen vast dat er geen (onverdeelde) voorstanders zijn om voor de afbakening van de noties “gebouw” en “appartementengebouw” het aanknopingspunt “eigen site” of het kadastrale percelenplan te gebruiken, die in de vraagstelling in het consultatiedocument werden gesuggereerd. Wel is een grote meerderheid van de belanghebbenden voorstander van een zekere definitie van “gebouw” of “appartementengebouw” – al zijn de zienswijzen zeer verschillend wat de precieze invulling van die definitie betreft – en zijn er eveneens belanghebbenden die een aanzienlijke verbreding van de actieradius voor gezamenlijk actieve afnemers voorstellen.

Wat ons in het bijzonder is opgevallen, is dat de belanghebbenden de relevante EU-regelgeving op een zeer verschillende – en soms zelfs tegenovergestelde – manier interpreteren. Zo geeft *Fluvius* aan dat het niet de bedoeling lijkt dat gebouwen op aaneengesloten percelen van dezelfde eigenaar binnen het toepassingsgebied van regels voor gezamenlijk actieve afnemers vallen, waar *FEBEG* en *POM Oost-Vlaanderen* net een afbakening (o.b.v. hoofd-VME) voorstellen die dat net wél (tot op zekere hoogte) zou voorzien. Daarnaast lijken de voorstellen van verschillende belanghebbenden om de actieradius van de gezamenlijk actieve afnemers uit te breiden tot kmo(-zones) op gespannen voet te staan met de visie van *Febeliec*, die een inclusie van industriële gebouwen in de definitie van “gebouw” net zou vinden indruisen tegen de geest van de relevante EU-regelgeving.

Aangezien het aan de decreetgever toekomt om in de regelgeving concreet een afbakening te voorzien van de actieradius van gezamenlijk actieve afnemers, is het niet aan ons om wat dit betreft een definitieve richting aan te geven. In ADV-2020-01 nemen we derhalve een beschrijving op van de mogelijke pistes die hiertoe openstaan, met vermelding enkele aandachtspunten. Dit onder meer gebaseerd op de onder de voorgaande hoofdingen beschreven zienswijzen.

4.1.2 Vraag 2 – nabijheidsvereiste voor hernieuwbare energiegemeenschap

De tweede set specifieke vragen, opgenomen op p. 22 van CONS-2019-05, luidt als volgt:

Welke voor- en nadelen zouden er verbonden zijn aan een concretisering van het nabijheidsvereiste op basis van de gemeentegrenzen en/of een straal, zoals hierboven voorgesteld? Zijn nog andere parameters denkbaar/wenselijk om het nabijheidsvereiste te concretiseren? Dient er bij afbakening van het nabijheidsvereiste ook rekening te worden gehouden met de netgebieden van de distributienetbeheerders?

M.b.t. deze vragen kunnen we de ingediende consultatiereacties groeperen volgens zes zienswijzen, zoals hieronder wordt weergegeven.

4.1.2.1 Zienswijze 2.1

Zienswijze	Afbakening “nabijheid” o.b.v. geografisch criterium of combinatie van geografische criteria
Belanghebbenden	BISEPS (Intercommunale Leiedal), Finesco Partners, Fluvius, POM Oost-Vlaanderen, Volta, WVI

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

In een eerste zienswijze wordt “nabijheid” bepaald op basis van een geografisch criterium. Deze zienswijze draagt de voorkeur weg van verschillende belanghebbenden. *BISEPS (Intercommunale Leiedal)*, *Finesco Partners*, *Fluvius*, *POM Oost-Vlaanderen*, *Volta* en *WVI* steunen elk in meer of mindere mate het voorstel dat we naar voren schoven in het consultatiedocument, d.w.z. een afbakening van het nabijheidsvereiste aan de hand van de gemeentegrenzen. In hun consultatiereacties worden wel verschillende varianten op deze afbakening voorgesteld.

Finesco Partners geeft aan voorstander te zijn van een **afbakening op basis van postcode en/of gemeentegrenzen**, omdat dit een eenvoudig en duidelijk criterium is. Ze stelt wel voor om in de tariefmethodologie eventueel wel een onderscheid te maken al naargelang de gemeenschap zich al dan niet volledig bevindt binnen het gebied van een onderstation of tussenstation op het net.

BISEPS (Intercommunale Leiedal) stelt voor om “nabijheid” te omschrijven als omvattende **alle gemeenten met productie-installaties voor hernieuwbare energie én alle gemeenten grenzend aan die gemeenten**, gezien hernieuwbare productie-installaties als windturbines vaak rond gemeentegrenzen worden geplaatst. *WVI* stelt hetzelfde voor, maar geeft tegelijkertijd aan dat de geografische afbakening van nabijheid – waar zij in principe voorstander van is – nog grondig verfijnd kan worden. Zij stelt dat een ruimere interpretatie van nabijheid kan toelaten om een betere combinatie van technologieën op te nemen in een hernieuwbare energiegemeenschap, en dat de gewenste combinatie van technologieën bepaald moet worden door de doelstellingen van de gemeenschap.

Volta, *POM Oost-Vlaanderen* en *Fluvius* stellen voor om te werken met een **combinatie van twee geografische criteria** ter afbakening van “nabijheid”, nl. de gemeentegrenzen en een afstandsgerelateerde parameter. Meer bepaald stelt *Volta* voor om ook afnemers tot op een

bepaalde afstand van de gemeentegrenzen te betrekken, terwijl *POM Oost-Vlaanderen* voorstelt om het afbakeningscriterium van de gemeentegrenzen te combineren met het afbakeningscriterium van een straal van een bepaald aantal kilometer. Daarbij brengt *POM Oost-Vlaanderen* wel de nuance aan dat de grenzen van een hernieuwbare energiegemeenschap steeds verlegd kunnen worden, door het dynamische karakter van de gemeenschap. Ook suggereert *POM Oost-Vlaanderen* om in elk geval geen gebruik te maken van postcodes voor de afbakening van hernieuwbare energiegemeenschappen, gezien deze in Vlaanderen niet steeds overeenkomen met de gemeentegrenzen.

Fluvius heeft in haar reactie een vrij uitgebreide analyse gemaakt van de voor- en nadelen van een invulling van het nabijheidsvereiste op basis van een geografische parameter; voordelen van zo'n afbakening zijn de eenduidige vaststelbaarheid, de begrijpbaarheid voor de klant en de stabiliteit ervan, terwijl als nadeel van een geografische afbakening de afwezigheid van een link met de baten voor het net wordt genoemd, evenals het feit dat een geografische afbakening (op basis van postcode of gemeentegrenzen) mogelijk te breed is. De voor- en nadelen van een afbakening op basis van een elektrische (technische) parameter zouden min of meer het spiegelbeeld zijn van de voor- en nadelen van een geografische afbakening, doch *Fluvius* stelt dat de nadelen van een geografische afbakening niet opwegen tegen een afbakening op basis van elektrische (technische) criteria. *Fluvius* suggereert dan ook om een combinatie van geografische criteria te gebruiken, en geeft als voorbeeld een afbakening op basis van postcode gecombineerd met een maximale onderlinge afstand tussen deelnemers, wat gelijk is op het voorstel van *POM Oost-Vlaanderen*. *Fluvius* stelt bovendien voor om het nabijheidscriterium enkel toe te passen voor de kwalificatie als hernieuwbare energiegemeenschap, zonder daaraan onmiddellijk het al dan niet toekennen van een tarifair voordeel te koppelen, en wijst daarnaast op de specifieke complexiteit op vlak van allocatie voor een energiegemeenschap die zich in twee of meer netgebieden bevindt, wat volgens haar noopt tot een overgangsfase waarin beperkingen (o.b.v. grenzen van distributienetbeheerder en/of geaggregeerd ontvangststation) gelden voor energiegemeenschappen zodat de markt zich kan aanpassen.

De redenen die naar voren worden geschoven voor een combinatie van twee geografische criteria, zijn ietwat uiteenlopend. Bij *Volta* en *POM Oost-Vlaanderen* is de achterliggende idee dat gemeentegrenzen op zichzelf te beperkend zouden werken; deelnemers in een uithoek van gemeenten – waar ook potentieel is voor energiegemeenschappen – mogen niet worden achtergesteld. *Fluvius* stelt dat de door haar voorgestelde combinatie van geografische criteria net zou vermijden dat de *scope* van hernieuwbare energiegemeenschappen te breed zou worden.

4.1.2.2 Zienswijze 2.2

Zienswijze	Afbakening “nabijheid” o.b.v. technisch criterium
Belanghebbenden	Agoria, Bond Beter Leefmilieu, Elia

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

Een tweede zienswijze gaat uit van een afbakening van “nabijheid” op basis van een technisch criterium.

Agoria stelt dat een technische nabijheid van de deelnemers aan de hernieuwbare energiegemeenschap het uitgangspunt moet zijn. Technische nabijheid wordt begrepen als het **delen van een asset van het distributienet, zijnde één feder of één LV/MV transformator**. *Agoria* geeft aan dat een afbakening op basis van de gemeentegrenzen niet zinvol is vanuit het oogpunt van het net; i.t.t. de door *Agoria* voorgestelde technische afbakening, zou een louter geografische afbakening niet tot een verlaging van de piekbelasting bij een hogere penetratie van gedistribueerde hernieuwbare energiebronnen leiden. *Bond Beter Leefmilieu* stelt voor om “nabijheid” te definiëren **in functie van de activiteit en de daaraan gelinkte voordelen**; bij een hernieuwbare energiegemeenschap met warmtenet zou “nabijheid” bv. minstens de reikwijdte van dit warmtenet omvatten. Een afbakening van “nabijheid” op basis van een geografisch criterium lijkt *Bond Beter Leefmilieu* niet wenselijk, vooral omdat er geen directe relatie is tussen geografische grenzen en (technische) opportuniteiten voor een energiegemeenschap.

Elia knoopt in haar reactie de invulling van het nabijheidsvereiste vast aan de stimulansen die het wettelijk/regulatorisch kader zou voorzien, en ziet dat ruimer dan alleen hernieuwbare energiegemeenschappen. Eventuele voordelen voor energiegemeenschappen dienen kostenreflectief te zijn, in verhouding tot de concrete bijdrage die zij leveren aan een verminderd gebruik van het net. *Elia* stelt dat voor het toekennen van eventuele voordelen op nettarieven, “nabijheid” zou moeten worden verstaan op elektrische basis (wat betekent dat de energiegemeenschap zich onder een hoog-, midden- of laagspanningspost bevindt). In deze optiek preciseert *Elia* nog dat volgens haar de netwerklogica steeds moet primeren op de definitie van een energiegemeenschap; het moet o.m. mogelijk blijven voor de netbeheerder om een nieuw onderstation of een nieuwe lijn aan te leggen in een bestaande energiegemeenschap, om veiligheid en voldoende capaciteit te garanderen voor alle eindconsumenten.

4.1.2.3 Zienswijze 2.3

Zienswijze	Afbakening “nabijheid” d.m.v. combinatie van geografische en technische criteria
Belanghebbenden	FEBEG, ODE

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

FEBEG en *ODE* stellen voor om geografische en technische criteria te combineren ter afbakening van “nabijheid”.

FEBEG geeft aan dat een algemeen geldend geografisch criterium het doel en de daaruit voortvloeiende subdoelen van een hernieuwbare energiegemeenschap voorbij kan schieten, en stelt voor om twee alternatieve afbakeningscriteria te gebruiken (elektrische of geografische nabijheid) die naar keuze van de hernieuwbare energiegemeenschap zouden worden toegepast. Wanneer de activiteiten van de hernieuwbare energiegemeenschap gericht zijn op zelfafname, flexibiliteitsdiensten of het verminderen van congestie, dan lijkt **elektrische nabijheid** het aangewezen criterium. Wanneer daarentegen de hernieuwbare energiegemeenschap inzet op lokale betrokkenheid in hernieuwbare energieprojecten, dan lijkt **geografische nabijheid** het aangewezen criterium. *FEBEG* stelt voor dit *ad hoc* in te vullen; de geschiktheid van de

hernieuwbare energiegemeenschap kan steeds worden beoordeeld bij de aanmelding van het project en zou afhankelijk kunnen zijn van het type project. Daarnaast geeft *FEPEG* nog aan dat het te vermijden is dat de ene (hernieuwbare) energiegemeenschap het ontstaan van een andere (hernieuwbare) energiegemeenschap verhindert, en dat een particulier binnen eenzelfde territorium lid moet kunnen worden van verschillende (hernieuwbare) energiegemeenschappen.

Ook *ODE* meent dat de invulling van het nabijheidsvereiste, afhankelijk van de activiteiten van de hernieuwbare energiegemeenschap, verschillende vormen kan aannemen, dit afhankelijk van de reële bijdrage die wordt geleverd aan de duurzame energietransitie (waar in de meeste gevallen ook een vergoeding tegenover zou moeten staan). Zoals *FEPEG*, stelt ook *ODE* voor om elektrische/technische nabijheid als uitgangspunt te nemen wanneer een deel van het net minder wordt belast en om geografische nabijheid (concreet: een straal van x aantal kilometer rond een productie-installatie) te hanteren indien de gemeenschap zich bv. focust op lokale betrokkenheid of hernieuwbare warmte. *ODE* stelt dat een beoordeling van de redelijkheid van de geselecteerde afstand dan wel nodig is. Daarnaast stelt *ODE* voor om ook ingeval een hernieuwbare energiegemeenschap netondersteunende diensten levert, het geografische criterium van de straal van x aantal kilometer rond de productie-installatie te gebruiken. Tot slot geeft *ODE* aan dat ook combinaties van de voorgestelde nabijheidsvereisten mogelijk moeten zijn.

4.1.2.4 Zienswijze 2.4

Zienswijze	“Nabijheid” omvat het gehele Vlaamse Gewest
Belanghebbenden	REScoop, ROLECS, Witteveen+Bos

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

“Nabijheid” dient volgens *REScoop* in elk geval overeen te komen met het werkingsgebied van de hernieuwbare energiegemeenschap; al naargelang de activiteiten van de gemeenschap zal dit variëren tot het grondgebied van het gehele Vlaamse Gewest tot kleinere gebieden als het grondgebied van één of meer gemeenten. Daarom pleit *REScoop* voor een ruime interpretatie van “nabijheid”, als omvattende het gehele Vlaamse Gewest, zodat er voldoende schaalgrootte is en energiediensten vlot uitgewisseld kunnen worden. Zij verwijst naar Frankrijk, waar men inzake “nabijheid” heeft gekozen voor het niveau van een departement, wat qua grootte vergelijkbaar zou zijn met Vlaanderen.

Binnen *ROLECS* was er een algemene consensus om de nabijheidsvereiste ruim genoeg te stellen, en mogelijk zelfs gelijk te stellen aan Vlaanderen als geheel. *ROLECS* geeft aan dat een ruimere interpretatie van “nabijheid” kan toelaten om een betere combinatie van technologieën op te nemen in één hernieuwbare energiegemeenschap; de gewenste combinatie van technologieën zou immers door de doelstellingen van de gemeenschap moeten worden bepaald. Aangezien er volgens *ROLECS* geen directe relatie zou zijn tussen geografische grenzen en technische (en andere) opportuniteiten voor energiegemeenschappen, suggereert *ROLECS* om in elk geval niet te opteren voor een gemeentegerelateerde invulling van “nabijheid”. *ROLECS* stelt nog dat het concept nabijheid mogelijk wel gelinkt kan worden aan mogelijke voordelen/meerwaarde die worden gerealiseerd, hoewel een remuneratie voor geleverde waarde op zichzelf ook gelinkt kan worden

aan lokaliteit en de “nabijheid” dan ondergeschikt wordt. Indien de voordelen van de hernieuwbare energiegemeenschap enkel betrekking kunnen hebben op de factuurcomponent van de commodity, zouden volgens ROLECS geen technische aspecten kunnen worden ingeroepen om “nabijheid” te begrenzen, terwijl een begrenzing o.b.v. netgerelateerde aspecten wel mogelijk zou zijn indien er ook een impact op de nettarieven is.

Witteveen+Bos adviseert dat het nabijheidsvereiste heel Vlaanderen zou moeten omvatten, gezien dit het gebied is “waarbinnen de tariefcommissie invloed heeft”.

4.1.2.5 Zienswijze 2.5

Zienswijze	“Nabijheid” zeker niet afbakenen o.b.v. geografisch criterium
Belanghebbende	Boerenbond

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Boerenbond pleit ervoor om zeker **geen** gemeente- of landsgrenzen te hanteren ter afbakening van het nabijheidsvereiste voor hernieuwbare energiegemeenschappen, omdat dit projecten onnodig zou beperken.

4.1.2.6 Respons VREG op zienswijzen 2.1 t.e.m. 2.5

We stellen vast dat ook de zienswijzen van de belanghebbenden m.b.t. het nabijheidsvereiste voor hernieuwbare energiegemeenschappen, zeer uiteenlopend van aard zijn. Zoals uit de consultatiereacties zelf reeds blijkt, zijn aan elke mogelijke invulling van het nabijheidsvereiste bepaalde voor- en nadelen verbonden.

Aangezien het aan de decreetgever toekomt om in de regelgeving concreet een invulling te geven aan dit nabijheidsvereiste, is het niet aan ons om wat dit betreft een definitieve richting aan te geven. In ADV-2020-01 nemen we derhalve een beschrijving op van de mogelijke pistes inzake het nabijheidsvereiste voor hernieuwbare energiegemeenschappen, met vermelding van de volgens ons belangrijkste voor- en nadelen verbonden aan elke piste. Dit onder meer gebaseerd op de onder de voorgaande hoofdingen beschreven zienswijzen.

Op deze plaats wensen we nog twee preciseringen toe te voegen, als reactie op bepaalde aspecten van de hierboven beschreven zienswijzen:

- M.b.t. zienswijze 2.1 (*combinatie van geografisch criterium*): Bepaalde belanghebbendend lijken in ons consultatiedocument een voorstel te lezen om “nabijheid” te beperken tot het grondgebied van één gemeente, dan wel één postcodegebied. Die lezing klopt niet. Enerzijds stelden we in ons consultatiedocument voor om, naast de gemeente waarin de vennoten of leden en de installaties van de hernieuwbare energiegemeenschap zijn gevestigd, ook een (nog te bepalen) maximaal aantal aan die gemeente grenzende gemeenten te vatten onder het nabijheidsvereiste. Anderzijds gaven we in ons consultatiedocument weliswaar het voorbeeld van de Nederlandse

postcoderoosregeling, doch stelden we niet voor om ook in het Vlaamse Gewest “nabijheid” vast te knopen aan postcodegebieden. De gemeentegrenzen leken ons een duidelijker afbakeningscriterium; zoals POM Oost-Vlaanderen aanhaalt, lopen de grenzen van postcodegebieden en gemeentegrenzen in Vlaanderen niet noodzakelijk gelijk.

- M.b.t. zienswijze 2.4 (*nabijheid als omvattende het gehele Vlaamse Gewest*): REScoop verwijst naar Frankrijk, waar men “nabijheid” invult op niveau van het departement. Volgens haar is een Frans departement qua grootte vergelijkbaar met het Vlaamse Gewest. Dat klopt o.i. niet; Franse departementen hebben gemiddeld veeleer een gelijkaardige grootte als Vlaamse provincies (waarvan de grenzen in grote lijnen nog steeds dezelfde zijn als degene van de voormalige departementen, ingesteld tijdens de Franse overheersing).
- M.b.t. zienswijze 2.4 (*nabijheid als omvattende het gehele Vlaamse Gewest*): Witteveen+Bos stelt een invulling van het “nabijheidsvereiste” voor die het gehele gewest omvat, aangezien dit het gebied is “waarbinnen de Tariefcommissie invloed heeft”. Het is ons niet duidelijk waarop hier precies wordt bedoeld, al veronderstellen we dat men doelt op het gebied waarbinnen gereguleerde distributietarieven van toepassing zijn die door ons als regulator worden goedgekeurd o.b.v. onze Tariefmethodologie.

4.1.2.7 Zienswijze 2.6

Zienswijze	“Nabijheid” wordt te vaag geformuleerd in consultatiedocument
Belanghebbende	POM Oost-Vlaanderen

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

POM Oost-Vlaanderen uit in haar reactie haar bezorgdheid over de formulering van het nabijheidsvereiste, zoals geformuleerd in art. 2, punt 16 herschikte Richtlijn HEB: “in de nabijheid van de hernieuwbare-energieprojecten die in eigendom zijn van en ontwikkeld zijn door” de hernieuwbare energiegemeenschap. Deze formulering zou vaag zijn, en beperkend kunnen werken. Zo zou de expliciete referentie aan “eigendom” gehuurde installaties en financieringsvormen als leasing kunnen uitsluiten.

Respons VREG op zienswijze 2.6

De formulering van het “nabijheidsvereiste” in de herschikte Richtlijn HEB lijkt, op zichzelf genomen, inderdaad aanleiding te kunnen geven tot interpretatieproblemen. In ons consultatiedocument hebben wij die formulering echter niet letterlijk overgenomen. Er werd daarin niet expliciet gerefereerd aan de concepten “eigendom” en “ontwikkeld door”; in het nieuw in te voegen art. 4.8.2, punt 3° Energiedecreet werd louter gerefereerd aan “installaties nodig voor de uitoefening van haar activiteiten”, wat o.i. niet uitsluit dat een hernieuwbare energiegemeenschap gebruik maakt van gehuurde installaties, dan wel financieringsvormen als leasing. Wij denken dus dat de bezorgdheden van POM Oost-Vlaanderen niet zozeer van toepassing zijn op de door ons voorgestelde afbakening van het nabijheidsvereiste in het consultatiedocument, als wel op de formulering van de relevante bepaling in de herschikte Richtlijn HEB zelf.

4.1.3 Vraag 3 – grensoverschrijdende deelname aan (hernieuwbare) energiegemeenschap

De derde specifieke vraag, opgenomen op p. 22 van CONS-2019-05, luidt als volgt:

Welke voor- en nadelen zou de openstelling van (hernieuwbare) energiegemeenschappen voor grensoverschrijdende deelname met zich mee kunnen brengen?

M.b.t. deze vraag kunnen we de ingediende consultatiereacties groeperen volgens drie zienswijzen, zoals hieronder wordt weergegeven.

4.1.3.1 Zienswijze 3.1

Zienswijze	Openstelling voor grensoverschrijdende deelname brengt (vooral) voordelen met zich mee
Belanghebbenden	BISEPS (intercommunale Leiedal), Boerenbond, POM Oost-Vlaanderen, REScoop, ROLECS, WVI

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

Meerdere consultatiereacties staan principieel positief t.o.v. de openstelling van (hernieuwbare) energiegemeenschappen voor grensoverschrijdende deelname.

BISEPS (intercommunale Leiedal) en *POM Oost-Vlaanderen* wijzen op de kans om **nuttige kennis** op te doen aan de hand van dergelijke projecten resp. de kans om te leren van elkaars *best practices*. *REScoop* wijst op andere mogelijke voordelen van energiegemeenschappen die samenwerken over de grenzen heen, zoals meer mogelijkheden om mee te kunnen investeren in grotere investeringen die nodig zijn om **schaalgrootte** te creëren en **meer burgers** te kunnen betrekken (bv. een participatie in de *offshore* windenergie op de Noordzee). Voorts acht *REScoop* binnen het gedachtegoed van een meer verenigd Europa en de doelstellingen van het Europese cohesiebeleid, een grensoverschrijdende samenwerking van burgers zeer wenselijk. *REScoop* stelt ook dat een enge interpretatie van “nabijheid” tegenstrijdig is met de mogelijkheid tot grensoverschrijdende deelname aan (hernieuwbare) energiegemeenschappen. Daarnaast knoopt ook *POM Oost-Vlaanderen* aan bij een bredere doelstelling van EU-beleid, door te stellen dat grensoverschrijdende deelname aan (hernieuwbare) energiegemeenschappen de **liberalisering** van de Europese energiemarkt ten goede kan komen. *Boerenbond* is van oordeel dat het concept van de (hernieuwbare) energiegemeenschap best niet wordt beperkt tot individuele lidstaten, gezien het voortkomt uit EU-richtlijnen.

ROLECS stelt dat lidmaatschap van (hernieuwbare) energiegemeenschappen niet noodzakelijk geografisch beperkt is, doch het werkingsgebied wel. Ze stelt dat de (hernieuwbare) energiegemeenschappen die openstaat voor grensoverschrijdende deelname, gebruik kan maken van **reeds bestaande marktmechanismen**; enkel ingeval deze niet werkbaar zijn, moeten er andere afspraken worden gemaakt voor de internationale handel in elektriciteit (bv. allocatie, capaciteit interconnectoren, evenwichtsverantwoordelijkheid, ...)

POM Oost-Vlaanderen, *ROLECS* en *WVI* stellen voor om te werken met een definitie voor **modus vivendi** voor specifieke gevallen. *POM Oost-Vlaanderen* stelt meer concreet de mogelijkheid voor om de wetgeving te volgen van de plaats waar het **zwaartepunt van de samenwerking** (bv. zwaartepunt van productie) zich bevindt. Om gewestgrensoverschrijdende samenwerking binnen energiegemeenschappen mogelijk te maken, is volgens *ROLECS* nood aan een samenwerkingsakkoord.

4.1.3.2 Zienswijze 3.2

Zienswijze	Openstelling voor grensoverschrijdende deelname moet nog verder worden uitgedacht / is niet prioritair
Belanghebbenden	FEPEG, ODE, Volta, Witteveen+Bos

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

FEPEG ondersteunt principieel het uitgangspunt dat de energiemarkt grensoverschrijdend is, en vindt dat vanuit die optiek ernaar moet worden gestreefd om de grensoverschrijdende toepassing van energiegemeenschappen mogelijk te maken. Gelet op de **hoge complexiteit** die daaraan is verbonden, is *FEPEG* voorstander om daarover in eerste instantie bijkomend overleg te organiseren.

ODE en *Witteveen+Bos* vinden de grensoverschrijdende deelname aan (hernieuwbare) energiegemeenschappen in een eerste fase **niet prioritair resp. te complex**. Wel geeft *ODE* aan dat met deze mogelijkheid rekening moet worden gehouden bij de implementatie in de drie gewesten.

Volta geeft aan dat m.b.t. de grensoverschrijdende deelname aan (hernieuwbare) energiegemeenschappen geen uitsluitel mogelijk is zonder duidelijkheid over wat wordt bedoeld met "grensoverschrijdend".

4.1.3.3 Zienswijze 3.3

Zienswijze	Openstelling voor grensoverschrijdende deelname brengt (vooral) nadelen met zich mee
Belanghebbenden	Agoria, Elia, Finesco Partners, Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

Finesco Partners denkt dat (gewest)grensoverschrijdende energiegemeenschappen **te veel complexiteit** met zich meebrengen, zoals een verschil in tarifiering, datastructuren, distributienetbeheerders en leveranciers. *Agoria* wijst erop dat de interconnecties met het buitenland zich niet op laagspanning bevinden.

Ook *Elia* wijst op de complexiteit die het gevolg zou zijn van het openstellen van (hernieuwbare) energiegemeenschappen voor grensoverschrijdende deelname, onder meer op het vlak van toepasselijke regelgeving en tarifiering, databeheer, belastingen en heffingen. Daarnaast acht *Elia*

openstelling voor grensoverschrijdende deelname minder vanzelfsprekend, omdat hier op het eerste gezicht **geen directe maatschappelijke voordelen** aan verbonden zijn.

Fluvius is geen voorstander van de omzetting van de optionele bepaling inzake grensoverschrijdende deelname – op het vlak van landsgrenzen, regionale grenzen of netgebieden – omdat ze de **marktbehoefte hieromtrent eerder beperkt** inschat. De organisatie van handel van energie over de landsgrenzen via bestaande markten en Elia-producten is volgens haar afdoende om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. Daarnaast wijst *Fluvius* op het **risico** dat afnemers i) zich verenigen over verschillende netvlakken (DNB/TNB) om de tarifaire voordelen van een hoger netvlak te krijgen, of ii) zich verenigen om van de lagere tarieven van een andere distributienetbeheerder te genieten. Voorts wijst *Fluvius* op de impact op de allocatie, waardoor rekening moet worden gehouden met administratieve grenzen, zoals die van de distributienetbeheerder of die van geaggregeerde ontvangstations. Tot slot meent *Fluvius* dat de extra complexiteit in de marktwerking zou leiden tot **extra kosten**.

4.1.3.4 Respons VREG op zienswijzen 3.1 t.e.m. 3.3

We merken op dat de meningen over openstelling van (hernieuwbare) energiegemeenschappen voor grensoverschrijdende deelname, verdeeld zijn. Bepaalde belanghebbenden staan hier (vrij) positief tegenover, anderen zien dit als niet-prioritair en nog anderen uiten zich als tegenstander.

Gelet op het feit dat de openstelling van (hernieuwbare) energiegemeenschappen in de EU-richtlijnen als optioneel wordt aangemerkt, staat het de decreetgever volledig vrij om hierin bij omzetting van de richtlijnen al dan niet te voorzien. Hoewel de beleidsruimte van de decreetgever dus ruim is, leggen we in ADV-2020-01 uit dat wij voorstander zijn van het scenario waarin in eerste instantie openstelling voor grensoverschrijdende deelname niet wordt voorzien in het Vlaamse regelgevende kader, en dat pas na enige tijd en met kennis van zaken een kosten-batenanalyse wordt gemaakt. Onze visie sluit dus het dichtst aan bij zienswijze 3.2.

4.1.4 Vraag 4 – samenwerkingsverbanden die niet aan begripsomschrijving (hernieuwbare) energiegemeenschap voldoen

De vierde set specifieke vragen, opgenomen op p. 23 van CONS-2019-05, luidt als volgt:

Zijn er redenen om, bij de omzetting van de richtlijnbevestigingen m.b.t. (hernieuwbare) energiegemeenschappen, aan samenwerkingsverbanden die niet voldoen aan alle criteria die de EU-richtlijnen stellen aan (hernieuwbare) energiegemeenschappen, toch bepaalde gelijkaardige rechten toe te kennen? Aan welk type samenwerkingsverbanden en aan welke precieze rechten kan daarbij worden gedacht?

M.b.t. deze vragen kunnen we de ingediende consultatiereacties groeperen volgens zes zienswijzen, zoals hieronder wordt weergegeven.

4.1.4.1 Zienswijze 4.1

Zienswijze	Verbreding van EU-concepten ‘energiegemeenschap’/‘hernieuwbare energiegemeenschap’
Belanghebbenden	Aertssen Group, Agoria, Boerenbond, Finesco Partners, Fluvius, Maatschappij Linkerscheldeover, ODE, POM Oost-Vlaanderen

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

Meerdere belanghebbenden zijn voorstander van een verbreding van de concepten “energiegemeenschap” en “hernieuwbare energiegemeenschap”. De consultatiereacties zijn dienaangaande wel uiteenlopend van aard; zowel voor een relatief beperkte als voor een aanzienlijke verbreding van de concepten, zijn er voorstanders.

Aertssen Group, Agoria, Boerenbond, Maatschappij Linkerscheldeover, ODE en POM Oost-Vlaanderen geven in hun reacties aan dat zij de beperkingen voor **(middel)grote ondernemingen** op het vlak van deelname aan (hernieuwbare) energiegemeenschappen, (gedeeltelijk) zouden wensen weg te nemen. *Boerenbond* stelt voor om middelgrote ondernemingen toe te laten om zeggenschap te hebben over energiegemeenschappen (zoals de EU-regelgeving wel expliciet voorziet m.b.t. hernieuwbare energiegemeenschappen), aangezien kmo’s per definitie niet betrokken zouden zijn bij “grootschalige commerciële activiteiten”. Daarnaast is er volgens *Boerenbond* iets voor te zeggen om voor hernieuwbare energiegemeenschappen hetzelfde onderscheid tussen lidmaatschap en zeggenschap toe te passen als bij energiegemeenschappen, zodat ook hier iedereen lid mag worden, maar de zeggenschap beperkt blijft tot een afgebakende groep actoren. Ook *POM Oost-Vlaanderen* stelt voor om het lidmaatschap van hernieuwbare energiegemeenschappen open te stellen voor iedereen, met als voorwaarden dat i) voldaan wordt aan het nabijheidsvereiste en ii) dat grote bedrijven actief in de energiesector worden uitgesloten. *Agoria* geeft aan dat er geen beperkingen opgelegd moeten worden aan het type organisatie dat als volwaardige partner tot een energiegemeenschap kan toetreden, “mits ze geen meerderheidsaandeelhouderschap hebben” en vindt in die optiek de definitie van “beslissende invloed” die we in het consultatiedocument voorstellen onduidelijk. Ze vraagt zich af wat deze definitie nog meer behelst dan meerderheidsaandeelhouderschap. *ODE* vraagt zich af in hoeverre grote bedrijven een incentive zien om deel te nemen aan een (hernieuwbare) energiegemeenschap, als ze geen vorm van zeggenschap kunnen hebben. Een oplossing om het zeggenschap aantrekkelijker te maken voor grote bedrijven zou erin bestaan om het begrip “beslissende invloed” te wijzigen in “beslissingsrecht”.

De achterliggende redenen voor de suggesties om de mogelijkheden voor grote bedrijven te verruimen, zijn divers. *Aertssen Group en Maatschappij Linkerscheldeover* wijzen in hun reactie op het bestaan van bedrijventerreinen waar zowel kmo’s als filialen van grotere bedrijven gevestigd zijn. Daarnaast wijst *Aertssen Group* erop dat grotere bedrijven goed zijn voor heel wat productie van hernieuwbare energie. *ODE* vermeldt o.m. de grotere expertise van grote bedrijven op vlak van vraagsturing en andere netondersteunende diensten, en hun productie- of afnameprofiel dat complementair is aan dat van de residentiële en andere deelnemers van de gemeenschap. Ook *Agoria* noemt in haar reactie laatstgenoemd argument. *Boerenbond* meent dat het voor een hernieuwbare energiegemeenschap soms nuttig kan zijn om een lid (zonder zeggenschap) te hebben dat betrokken is bij grootschalige commerciële activiteiten in de energiesector, omdat deze kennis heeft die anders moet worden ingekocht. *Maatschappij Linkerscheldeover* stelt in dezelfde

zin dat het grote bedrijven en PPS-structuren zijn die dikwijls met kennis van zaken voortrekker zijn in het streven naar meer duurzame energievormen. Het uitsluiten van dit type bedrijven zou volgens haar de mogelijke synergieën en clustervoordelen beperken. POM Oost-Vlaanderen geeft aan dat het volledig uitsluiten van de deelname van grote bedrijven aan hernieuwbare energiegemeenschappen veel potentiële investeringen in hernieuwbare energie verloren zou doen gaan. *Boerenbond* geeft in haar reactie tot slot nog aan dat het wenselijker lijkt om het concept energiegemeenschap te verbreden i.p.v. daarnaast een ander erkend samenwerkingsverband te definiëren, dit om het aantal vormen van samenwerkingsverbanden waaraan rechten worden toegekend niet onnodig groot te maken.

Fluvius stelt principieel dat de nodige omzichtigheid vereist is bij een uitbreiding van de bepalingen in de EU-richtlijnen, gelet op de bewuste keuze van de EU om voor energiedelen en energiegemeenschappen de focus te leggen op particuliere en kleine bedrijven. Gezien de grote marktvaart naar mogelijkheden op industrieterreinen gezamenlijk energie op te wekken en zelf te verbruiken en het grote potentieel daar op vlak van hernieuwbare productie, acht *Fluvius* het wel begrijpelijk dat het recht op zelfconsumptie van lokale, eigen opgewekte energie (energiedelen) toegankelijk zou worden gemaakt voor **industrieterreinen**. Zo'n uitbreiding zou wel uit moeten gaan van **welomschreven en controleerbare parameters**, om een te grote administratieve last om na te gaan welke situaties in aanmerking komen als energiegemeenschap, te vermijden. Daarnaast bepleit *Fluvius* voorzichtigheid i.v.m. het voorstel in ons consultatiedocument om zeggenschap uit te breiden tot **niet-commerciële instellingen**, wat volgens haar erg ruim kan worden ingevuld en in tegenspraak zou kunnen komen met de Europese beperkingen op het vlak van zeggenschap over energiegemeenschappen.

Finesco Partners oppert in haar reactie de mogelijkheid om energiegemeenschappen toe te laten 'op contractuele basis', zonder dat hiervoor een specifieke juridische entiteit nodig is. Wel voegt *Finesco Partners* daar aan toe dat er dan mogelijks iets meer controle moet zijn op de 'contractuele afspraken', gezien er dan geen gepubliceerde statuten zijn.

4.1.4.2 Zienswijze 4.2

Zienswijze	Een extra, derde concept naast de EU-concepten 'energiegemeenschap'/'hernieuwbare energiegemeenschap'
Belanghebbenden	POM Oost-Vlaanderen, ROLECS (meerderheidsvisie), Witteveen+Bos, WVI

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

Verschillende belanghebbenden stellen voor om naast de concepten "energiegemeenschap" en "hernieuwbare energiegemeenschap" een extra, derde concept te voorzien.

ROLECS (meerderheidsvisie) vindt het van belang om een derde categorie energiegemeenschap te definiëren, **zonder beperkingen aan het type organisatie** dat als volwaardige partner kan toetreden. Gepaste governance-regels binnen dit type energiegemeenschap zouden **vermijden dat een grote onderneming te dominant zou zijn**. Als voorbeeld hiervan geeft *ROLECS* een industriepark van middelgrote ondernemingen in de nabijheid van gemeenschapsvoorzieningen. De reacties van *Witteveen+Bos* en *WVI* zijn op dit vlak zeer gelijklopend met die van *ROLECS*

(meerderheidsvisie). *Witteveen+Bos* geeft bijkomend nog aan dat een dominante/blokkerende positie van grote ondernemingen in het beheer van de energiegemeenschap kan worden voorkomen door bv. elke participerende partij één stem te geven. *WVI* wijst nog op de rol die intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zouden kunnen spelen als energiegemeenschap.

POM Oost-Vlaanderen doet een gelijkaardig voorstel, nl. een variant op de hernieuwbare energiegemeenschap waarvan **middelgrote en grote bedrijven** zowel lid als vennoot kunnen worden. Om niet te raken aan de geest van de EU-regelgeving m.b.t. energiegemeenschappen, zou *POM Oost-Vlaanderen* als **bependingen** voorzien dat de participerende (middel)grote bedrijven geen hoofdactiviteit hebben die te maken heeft met de energiesector én dat deze derde variant enkel van toepassing wordt op bedrijventerreinen (+ perimeter), zoals deze afgebakend worden door het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

De redenen die in de hierboven geanalyseerde consultatiereacties worden gegeven voor de invoering van een derde categorie energiegemeenschap, zijn zeer gelijklopend met de redenen die binnen zienswijze 4.1 werden gegeven voor een verbreding van de twee Europese energiegemeenschap-concepten. (Onder meer: complementariteit van verbruiksprofielen, extra potentieel van investeringen in, opwekking van en gebruik van hernieuwbare energie.)

4.1.4.3 Zienswijze 4.3

Zienswijze	Eén overkoepelende, breed afgebakende energiegemeenschap
Belanghebbende	FEBEG

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

FEBEG wijst op de ruime beleidsvrijheid van de lidstaten bij de omzetting van EU-richtlijnen, en stelt dat men zou kunnen voorzien in **één overkoepelende energiegemeenschap** die de rechten en verplichtingen van de energiegemeenschap en de hernieuwbare energiegemeenschap combineert. Deze overkoepelende energiegemeenschap zou dan **autonoom**, naar eigen inzicht, zelf regels opstellen inzake lidmaatschap en zeggenschap. Lidmaatschap en zeggenschap zouden dan ook toegekend kunnen worden aan grote bedrijven en bedrijven met de primaire focus op energie, zolang dit in overeenstemming blijft met het hoofddoel van de energiegemeenschap (d.w.z. voordelen op milieu-, economisch of sociaal gebied voor de leden die gelinkt zijn aan energie). *FEBEG* geeft nog mee dat de meerwaarde van zowel het optimaliseren van het zelfverbruik als het aanbieden van flexibiliteitsdiensten, voornamelijk in de mogelijkheid zou zitten om diverse afname- en productieprofielen te aggregeren binnen een energiegemeenschap. In die zin zou een energiegemeenschap baat hebben bij een goede mix van bedrijfs- en residentiële profielen.

4.1.4.4 Zienswijze 4.4

Zienswijze	Verbreding van concept 'gezamenlijk actieve afnemers' als alternatief + één overkoepelende, strikt afgebakende energiegemeenschap
Belanghebbenden	REScoop, ROLECS (minderheidsvisie)

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

REScoop leidt uit de inleidende overwegingen van de EU-richtlijnen af dat het expliciet de bedoeling is dat energiegemeenschappen openstaan voor rechtstreekse burgerparticipatie. REScoop vindt dat bedrijven – ook grote bedrijven – weliswaar de mogelijkheid moeten hebben om zich op bedrijventerreinen te organiseren als gezamenlijk actieve afnemers, maar dat daarvoor een **verruiming van het concept 'gezamenlijk actieve afnemers'** aangewezen is tot het niveau van een site of bedrijventerrein i.p.v. een verruiming van het concept energiegemeenschap. Voorts pleit REScoop voor een samenvoeging van de energiegemeenschap en de hernieuwbare energiegemeenschap tot **één concept ('energiegemeenschap'), met een strikte governance-structuur**, zoals REScoop uitwerkt in haar reactie (onder meer: vast aandelenpercentage voorbehouden aan burgers, inclusieve werking t.a.v. mensen in energiearmoede, waarborgen inzake autonomie).

In de consultatiereactie van ROLECS wordt aangegeven dat bovenstaande visie van REScoop een zeer beperkte bijval kreeg binnen ROLECS.

4.1.4.5 Zienswijze 4.5

Zienswijze	Verbreding is niet prioritair
Belanghebbende	Febeliec

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Febeliec stelt voor om stap voor stap vooruit te gaan en voorlopig **niet verder** te gaan dan wat de EU-richtlijnen voorzien.

4.1.4.6 Zienswijze 4.6

Zienswijze	Verbreding lijkt eerder niet aangewezen
Belanghebbende	Bond Beter Leefmilieu

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Bond Beter Leefmilieu wijst in haar reactie op de **geest van de EU-regelgeving**, die gericht is op het creëren van ruimte voor burgerparticipatie en het geven van een centrale plaats aan **burgers** in de energietransitie, met een milieu- en socio-economische meerwaardecreatie als doelstelling. Daaruit leidt *Bond Beter Leefmilieu* af dat de rol en de zeggenschap van burgers centraal moet staan binnen energiegemeenschappen, dat het maken van winst niet centraal mag staan, dat de deelnemende bedrijven geen energiebedrijven mogen zijn, en dat er een open structuur is. Er moet volgens *Bond Beter Leefmilieu* oog zijn voor de potentiële bijdrage van alle types afnemers aan de energietransitie, waaronder ook bedrijven, maar *Bond Beter Leefmilieu* vraagt zich af of dit noodzakelijkerwijze via een verbreding van het begrip (hernieuwbare) energiegemeenschap moet gebeuren.

4.1.4.7 Respons VREG op zienswijzen 4.1 t.e.m. 4.6

Het valt op dat meerdere belanghebbenden vragende partij zijn voor bredere mogelijkheden voor (middel)grote ondernemingen, op het vlak van lidmaatschap van en/of zeggenschap over (hernieuwbare) energiegemeenschappen. Over de wijze waarop dit zou kunnen gebeuren, zijn de meningen echter verdeeld. Enerzijds worden er voorstellen gedaan in de richting van een beperkte tot aanzienlijke verbreding van het personele toepassingsgebied van het concept 'energiegemeenschap', 'hernieuwbare energiegemeenschap' of 'gezamenlijk actieve afnemers', anderzijds zijn er ook voorstanders van een extra, derde type energiegemeenschappen met ruimer geformuleerde lidmaatschaps- en/of zeggenschapscriteria. Desalniettemin wordt in verschillende reacties de noodzaak onderkend om, (ook) in geval van een verruiming, te voorzien in waarborgen die de dominantie van grote ondernemingen binnen energiegemeenschappen beperken.

Aangezien het aan de decreetgever toekomt om te beoordelen of het personele toepassingsgebied van het Vlaamse regelgevende kader voor gezamenlijk actieve afnemers en energiegemeenschappen al dan niet ruimer dient te worden afgebakend t.o.v. de EU-richtlijnen, beperken we ons in ADV-2020-01 tot enkele aandachtspunten die o.i. op dit punt van belang zijn. Dit o.m. rekening houdende met de hierboven beschreven zienswijzen.

4.1.5 Vraag 5 – beheer van het (gesloten) (elektriciteits)distributienet van de hernieuwbare energiegemeenschap

De vijfde set specifieke vragen, opgenomen op p. 27 van CONS-2019-05, luidt als volgt:

Zijn er naast de hierboven geïdentificeerde voor- en nadelen nog andere redenen denkbaar die pleiten voor het wel/niet voorzien van de mogelijkheid dat (hernieuwbare) energiegemeenschappen het net binnen de gemeenschap zelf beheren?

M.b.t. deze vragen kunnen we de ingediende consultatiereacties groeperen volgens vijf zienswijzen, zoals hieronder wordt weergegeven.

4.1.5.1 Zienswijze 5.1

Zienswijze	Mogelijkheid dat (hernieuwbare) energiegemeenschappen gemeenschapsnet zelf beheren, moet voorzien worden
Belanghebbenden	Boerenbond, Bond Beter Leefmilieu, Els Ghyselen, FEBEG, ODE, POM Oost-Vlaanderen, ROLECS (m.u.v. Fluvius), Witteveen+Bos

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

Meerdere belanghebbenden zijn voorstander van het voorzien van een recht voor (hernieuwbare) energiegemeenschappen om hun gemeenschapsnet zelf te beheren. De belanghebbenden in kwestie zijn wel verdeeld over de wijze waarop dat recht concreet zou moeten worden uitgewerkt in de regelgeving, met name de voorwaarden die daaraan verbonden zouden moeten worden.

ROLECS stelt in haar consultatiereactie dat, hoewel netexploitatie volgens haar niet de hoofdfunctie van een (hernieuwbare) energiegemeenschap is, de mogelijkheid om zelf het net binnen de gemeenschap te exploiteren **niet mag worden uitgesloten voor de (hernieuwbare) energiegemeenschappen die hier een businesscase in zien en het risico op zich willen nemen.** *ROLECS* ziet in dit kader extra opportuniteiten voor het verhogen van de opwekking en het gebruik van hernieuwbare energie. Wel denkt *ROLECS* dat de kans dat uitbating van het gemeenschapsnet door de gemeenschap zelf kostenefficiënt is, eerder klein is en dat dit – in specifieke situaties waar dit wel kostenefficiënt is – zou kunnen leiden tot een ondergraving van het solidariseringsprincipe dat vandaag wordt toegepast. *ROLECS* lijst in haar reactie voorts enkele verdere bedenkingen op, zoals de noodzaak om parallelle netten te vermijden, de vraag of hybride vormen van netbeheer (taakverdeling tussen distributienetbeheerder en energiegemeenschap) mogelijk zijn, enz. Tot slot geeft *ROLECS* aan dat er zou kunnen gepleit worden voor een “distributienet-light”-regeling (cf. gesloten distributienetten), specifiek voor privé distributienetten en distributienetten van een energiegemeenschap.

Ook *ODE* pleit ervoor om in een “**distributienetbeheerder-light**”-statuut te voorzien voor (hernieuwbare) energiegemeenschappen. *ODE* meent meer bepaald dat ons standpunt in het consultatiedocument – volgens hetwelk distributienetbeheer enkel mogelijk zou kunnen zijn voor een hernieuwbare energiegemeenschap indien deze voldoet aan alle vereisten die de regelgeving oplegt aan (gesloten) distributienetbeheerders – slechts een theoretische, praktisch niet werkbaar mogelijkheid inhoudt. Voorts pleit *ODE* ervoor om parallelle netten wel toe te laten, omdat deze het publieke distributienet kunnen ontlasten en de nood aan netinvesteringen kunnen verminderen. In die optiek moet het volgens *ODE* mogelijk zijn dat de energiegemeenschap delen van de nodige investeringen in de netinfrastructuur op zich neemt, wat zich dan zou moeten reflecteren in de tarieven.

POM Oost-Vlaanderen is voorstander om hernieuwbare energiegemeenschappen toe te staan hun eigen net te beheren, deels om dezelfde redenen als *ROLECS* aangeeft in haar consultatiereactie. *POM Oost-Vlaanderen* geeft aanvullend nog aan dat de publieke distributienetbeheerder er niet op voorzien is om achter de meter een belangrijke rol te spelen; zij staan ver af van bedrijven en hun bedrijfsvoering en gebruiken gegevens enkel voor meting, niet voor sturing. Energiegemeenschappen zouden volgens *POM Oost-Vlaanderen* wel kunnen overgaan tot sturing tussen hun participanten. Meer concreet stipt *POM Oost-Vlaanderen* in haar consultatiereactie aan hoe dit in de praktijk zou kunnen verlopen. *Els Ghyselen* vermeldt in dit verband in haar reactie dat

veel afhankelijk is van de wijze waarop bestaande distributienetbeheerders zich zullen profileren t.a.v. energiegemeenschappen. Als monopolisten hebben zij volgens haar alle touwtjes in handen om projecten m.b.t. energie-uitwisseling al dan niet te doen slagen; het toelaten van een vrije markt voor distributienetbeheer voor wat betreft projecten rond energie-uitwisseling zou dit verhelpen. *POM Oost-Vlaanderen* lijkt echter geen voorstander te zijn van een “distributienetbeheerder-light”-statuut, gezien zij zich in haar consultatiereactie expliciet aansluit bij de krachtlijnen die wij in ons consultatiedocument vooropstellen m.b.t. gebeurlijk distributienetbeheer door hernieuwbare energiegemeenschappen (d.w.z. dat de hernieuwbare energiegemeenschap o.m. zou moeten voldoen aan **alle vereisten** die de regelgeving oplegt aan (gesloten) distributienetbeheerders).

Ook *FEPEG* ziet geen reden om uit te sluiten dat een energiegemeenschap beheerder is van een elektriciteitsdistributienet, maar vindt zoals *POM Oost-Vlaanderen* eveneens dat deze dan moet voldoen aan de vereisten die wij in ons consultatiedocument vooropstellen.

Bond Beter Leefmilieu en *Witteveen+Bos* vinden dat het recht van energiegemeenschappen om het net binnen de gemeenschap te beheren, moet worden voorzien. *Witteveen+Bos* stelt algemeen dat de modaliteiten en verantwoordelijkheden hieromtrent duidelijk moeten worden gedefinieerd, terwijl *Bond Beter Leefmilieu* vermeldt dat de energiegemeenschap die zelf aan netbeheer doet solidair moet **bijdragen aan de financiering** ervan evenals de openbaardienstverplichtingen. Wel zou de energiegemeenschap **gehonoreerd moeten worden voor de ondersteunende diensten** die ze levert voor het net.

Boerenbond zou specifiek voor (hernieuwbare) energiegemeenschappen in de land- en tuinbouwsector de mogelijkheid om zelf een net te bezitten en/of te beheren, willen openhouden. Op vlak van de uitvoering van het netbeheer zouden de vereisten dezelfde mogen zijn als degene die aan een distributienetbeheerder worden gesteld, maar de **juridisch-financiële voorwaarden (bv. op gebied van solvabiliteit) zouden lager moeten kunnen liggen**. Daarnaast wijst *Boerenbond* meer specifiek op de glastuinbouwsector, die mogelijkheden ziet in het bezitten en beheren van **warmtenetten**. Ook *Bond Beter Leefmilieu* en *ODE* stippen in hun consultatiereacties aan dat energiegemeenschappen zelf een warmtenet zouden moeten kunnen beheren.

4.1.5.2 Zienswijze 5.2

Zienswijze	Mogelijkheid dat (hernieuwbare) energiegemeenschappen gemeenschapsnet zelf beheren, moet in beperkte mate voorzien worden
Belanghebbenden	BISEPS (intercommunale Leiedal), REScoop, WVI

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

BISEPS (intercommunale Leiedal) en *WVI* vinden dat **principiële netbeheer best bij de netbeheerder blijft**, maar sluiten netbeheer door energiegemeenschappen niet volledig uit. Zij stellen allebei dat (hernieuwbare) energiegemeenschappen ook moeten kunnen bijdragen aan het verbeteren van de (lokale) capaciteit van het net, wat de maatschappij/netbeheerder eveneens ten goede zou komen. *BISEPS (intercommunale Leiedal)* en *WVI* geven daarbij in hun consultatiereactie allebei dezelfde voorbeelden ('daknet' met gemeenschappelijke zonnepaneleninstallatie dat wordt

uitgebaat door een energiegemeenschap + energiegemeenschappen die meewerken aan netstabiliteit door netdiensten aan te bieden aan de netbeheerder).

Daarnaast geeft ook *REScoop* aan dat de eigendom en uitbating van distributienetten voor elektriciteit in publieke handen zou moeten blijven, doch dat het mogelijk moet zijn voor een energiegemeenschap om een **beperkt eigen net te ontwikkelen en beheren binnen een afgebakende site of wijk, achter een transformatorstation**, op voorwaarde dat de energiegemeenschap solidair bijdraagt aan de financiering van het distributienet (en de openbaredienstverplichtingen) waarop de kring uiteindelijk wordt aangesloten. Voorts zou de distributienetbeheerder moeten samenwerken met de energiegemeenschappen, en zouden de energiegemeenschappen een beloning verdienen voor de ondersteunende diensten die ze leveren voor het distributienet.

Daarnaast geeft *REScoop* aan (zoals Boerenbond, Bond Beter Leefmilieu en ODE binnen zienswijze 5.2) dat energiegemeenschappen ook zelf een **warmtenet** moeten kunnen beheren.

4.1.5.3 Zienswijze 5.3

Zienswijze	Voorzien van de mogelijkheid dat (hernieuwbare) energiegemeenschappen gemeenschapsnet zelf beheren, is niet prioritair
Belanghebbende	Agoria

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Agoria stelt dat het overnemen van het distributienet zeker een mogelijkheid moet zijn, maar dat dit **niet prioritair** is om de uitrol van hernieuwbare energiegemeenschappen te faciliteren. Dit lijkt *Agoria* interessant bij een *green field*, doch minder zinvol bij een *brown field*.

4.1.5.4 Zienswijze 5.4

Zienswijze	Mogelijkheid dat (hernieuwbare) energiegemeenschappen gemeenschapsnet zelf beheren, leidt tot (te) veel complexiteit (en moet daarom niet worden voorzien)
Belanghebbenden	Elia, Essencia, Febeliec, Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

Fluvius heeft m.b.t. deze vraag een lijvige reactie uitgewerkt. Ze geeft aan de door ons aangehaalde nadelen in het consultatiedocument, verband houdende met distributienetbeheer door energiegemeenschappen, te onderschrijven. Daarnaast meent *Fluvius* dat de mogelijke voordelen die we m.b.t. dit thema aanhaalden in het consultatiedocument (verhoogde weerbaarheid tegen black-out en vermindering van congestie) niet gelinkt zijn aan netbeheer door energiegemeenschappen. Aansluitend haalt *Fluvius* **verschillende fundamentele bezwaren** aan m.b.t. de toekenning van een recht op distributienetbeheer aan energiegemeenschappen. Ten

eerste hebben energiegemeenschappen volgens *Fluvius* (potentieel) een veel kortere levenscyclus dan netten, wat vragen zou oproepen i.v.m. de overdracht van netten van energiegemeenschappen, waardering van deze netten enz. Ten tweede stelt *Fluvius* dat netbeheer door energiegemeenschappen onherroepelijk de systeemkost – en dus de kosten voor de consument – zouden doen toenemen. Ten derde stelt *Fluvius* de vraag – hoewel ze zich kan vinden in ons consultatiedocument wat betreft de vereisten die aan energiegemeenschappen gesteld zouden worden in geval van netbeheer door de gemeenschap – of dat haalbaar is voor energiegemeenschappen, gezien de veelomvattendheid van deze vereisten (exploitatie, domeinbeheer, klachtenbeheer, deelname aan Atrias, enz.). Aansluitend stelt *Fluvius* dat het onduidelijk is of een energiegemeenschap die zelf aan netbeheer doet, moet voldoen aan de ontbundelingsvereisten. Daarnaast bevat de consultatiereactie van *Fluvius* een omstandige tekstuele analyse van de richtlijnen, wat betreft netbeheer door energiegemeenschappen. *Fluvius* werpt daarin verschillende aandachtspunten op i.v.m. de praktische uitwerking van distributienetbeheer door energiegemeenschappen (o.m. territoriale en personele afbakening netgebied, en eventuele mogelijkheden op vlak van ontheffingen en afwijking van ontbundelingsvereisten). *Fluvius* besluit die analyse met een waarschuwing voor versnippering van netbeheer, parallelle netten en discriminatie- en mededingingsproblemen die het gevolg zouden kunnen zijn van distributienetbeheer door energiegemeenschappen. Ook geeft *Fluvius* aan geen echte marktzaak te zien naar distributienetbeheer door energiegemeenschappen; voor bepaalde niche-applicaties zou vanuit de distributienetbeheerder zelf een aangepaste (gereguleerde) oplossing kunnen worden aangeboden. *Fluvius* is er van overtuigd dat in het verkavelde en verstedelijkte Vlaanderen, waar reeds een fijnmazig publiek distributienet aanwezig is waarop elke afnemer kan worden aangesloten, **het in het belang is van alle marktpartijen om het netbeheer bij de publieke distributienetbeheerders te laten.**

Elia wijst erop dat het toekennen van distributienetbeheerdercompetenties aan een energiegemeenschap **moeilijk te rijmen valt met het vereiste dat elke deelnemer vrij moet zijn om de gemeenschap te verlaten.** Daarenboven stelt *Elia* dat er duidelijke regelgeving en monitoring zou moeten zijn om ervoor te zorgen dat de energiegemeenschap de ontbundelingsvereisten naleeft. Net als *Fluvius* refereert *Elia* aan het ruime pakket taken/verplichtingen die op distributienetbeheerders rusten, en stelt ze zich de open vraag of beheerders van energiegemeenschapsnetten deze taken ook zouden moeten volgen en zoniet, van welk van deze taken ontheffing mogelijk zou zijn.

Febeliec stelt dat de eventuele mogelijkheid dat (hernieuwbare) energiegemeenschappen zelf beheerder zouden worden van hun net, **indruist tegen** de expliciete doelstelling in het Vlaamse regeerakkoord om te zorgen voor een **vereenvoudiging van het landschap van distributienetbeheerders.** Zoals *Fluvius* en *Elia*, lijkt de praktische realisatie ervan op het eerste gezicht bijzonder complex en verre van evident te zijn, en geeft *Febeliec* aan dat de creatie van een netbeheerdersstatuut voor energiegemeenschappen **op geen enkele wijze afbreuk zou mogen doen aan het huidige statuut van (beheerders van) gesloten distributienetten,** die moeten voldoen aan duidelijke, specifieke criteria en die ook duidelijk afgebakende rechten en plichten hebben (waarbij bewust rekening wordt gehouden met de specificiteit van dergelijke, veelal industriële netten).

Essencia stelt niet in te zien hoe de mogelijkheid kan worden voorzien dat (hernieuwbare) energiegemeenschappen zelf beheerder zouden worden van ‘hun net’, dat een deel is van het

publieke net waarvoor alle netgebruikers in het verleden hebben betaald. De praktische realisatie hiervan, lijkt *Essencia* op het eerste gezicht bijzonder complex en verre van evident.

4.1.5.5 Respons VREG op zienswijzen 5.1 t.e.m. 5.4

We merken op dat de meningen over de toekenning van een recht aan (hernieuwbare) energiegemeenschappen op zelfstandig beheer van het gemeenschapsnet, verdeeld zijn. Bepaalde belanghebbenden staan hier (deels) positief tegenover, één belanghebbende ziet dit als niet-prioritair en nog anderen uiten zich als tegenstander.

Gelet op het feit dat de openstelling van (hernieuwbare) energiegemeenschappen in de EU-richtlijnen als optioneel wordt aangemerkt, staat het de decreetgever volledig vrij om hierin bij omzetting van de richtlijnen al dan niet te voorzien. Hoewel de beleidsruimte van de decreetgever dus ruim is, leggen we in ADV-2020-01 uit dat wij geen voorstander zijn van de toekenning van een recht op distributienetbeheer aan (hernieuwbare) energiegemeenschappen. We onderschrijven dus in essentie zienswijze 5.4. We stellen bovendien vast dat ook binnen de andere zienswijzen, door de belanghebbenden die in meer of mindere mate voorstander zijn van de toekenning van een recht op distributienetbeheer aan (hernieuwbare) energiegemeenschappen, wordt gewezen op de beperkte meerwaarde en de nadelen van die piste.

4.1.5.6 Zienswijze 5.5

Zienswijze	Mogelijkheid van zelfstandig beheer gemeenschapsnet kan enkel worden voorzien voor energiegemeenschappen, niet voor hernieuwbare energiegemeenschappen
Belanghebbenden	blixt, Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

Het lijkt *blixt* niet correct dat we in ons consultatiedocument voorstellen dat enkel hernieuwbare energiegemeenschappen eventueel distributienetbeheerder zouden mogen worden, aangezien **enkel** de Vierde Elektriciteitsrichtlijn daarin voorziet voor energiegemeenschappen van burgers. *Fluvius* voert hetzelfde aan, en stelt aanvullend dat het toekennen van een recht op distributienetbeheer aan hernieuwbare energiegemeenschappen een aanzienlijke verbreding met zich zou kunnen meebrengen, omdat dit een uitbreiding betekent naar andere (hernieuwbare) energieën zoals groen gas, warmte, enz. Daarnaast stelt *Fluvius* dat er over het net van een hernieuwbare energiegemeenschap enkel hernieuwbare energie zou mogen lopen, wat onrealistisch is in de praktijk. Voorts zou een hernieuwbare energiegemeenschap-distributienetbeheerder geen laadpunten mogen exploiteren, geen elektrische energie mogen opslaan en onderhevig zijn aan de ontvlechtingvereisten.

Respons VREG op zienswijze 5.5

Op het eerste gezicht lijkt het inderdaad zo dat enkel voor energiegemeenschappen van burgers de mogelijkheid kan worden gecreëerd dat zij zelfstandig hun gemeenschapsnet beheren, aangezien enkel de Vierde Elektriciteitsrichtlijn expliciet een regeling behelst van dit optionele recht. Op pagina 26 van ons consultatiedocument⁴ hebben we echter gemotiveerd waarom het ons – ingeval de decreetgever zou opteren om gemeenschappen een recht op zelfstandig beheer van het

⁴ <https://www.vreg.be/nl/document/cons-2019-05>

gemeenschapsnet te voorzien – aangewezen lijkt om dit te beperken tot *hernieuwbare* energiegemeenschappen. Deze argumentatie blijft o.i. geldig, al zijn wij in essentie – zoals reeds aangegeven onder vorige hoofding en nader uiteengezet in ADV-2020-01 – geen voorstander van de toekenning van het recht op distributienetbeheer aan energiegemeenschappen *tout court*.

4.1.6 Vraag 6 – meldingsplicht en/of erkenningsprocedure voor (hernieuwbare) energiegemeenschap

De zesde set specifieke vragen, opgenomen op p. 28 van CONS-2019-05, luidt als volgt:

Is het voldoende om enkel een meldingsplicht te voorzien voor (hernieuwbare) energiegemeenschappen, of lijkt het aangewezen om (hernieuwbare) energiegemeenschappen (ook) te onderwerpen aan een erkenning/label? Hoe zou deze controle er dan uit kunnen zien?

M.b.t. deze vragen kunnen we de ingediende consultatiereacties groeperen volgens twee zienswijzen, zoals hieronder wordt weergegeven.

4.1.6.1 Zienswijze 6.1

Zienswijze	Meldingsplicht is voldoende
Belanghebbenden	Agoria, BISEPS (intercommunale Leiedal), Boerenbond, Finesco Partners, Fluvius, POM Oost-Vlaanderen, ROLECS (m.u.v. REScoop), WVI

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

Veel belanghebbenden stellen voor om (hernieuwbare) energiegemeenschappen enkel te onderwerpen aan een meldingsplicht, en niet aan een erkenningsprocedure.

Agoria, *BISEPS (intercommunale Leiedal)* en *Boerenbond* geven aan dat het opleggen van bijkomende (administratieve) lasten vermeden moet worden. *Boerenbond* en *WVI* stellen bijkomend dat de drempel om een (hernieuwbare) energiegemeenschap op te starten niet te hoog mag zijn; er mogen **geen onnodige barrières** worden opgeworpen.

ROLECS stelt dat de meldingsprocedure **zo licht mogelijk** moet zijn, en dat de decreetgever ook moet vermijden dat er in de lagere reglementering strenge voorwaarden zouden worden opgelegd die in feite neerkomen op een toelatingsprocedure.

Fluvius acht een meldingsprocedure nodig, aangezien de energiegemeenschap bepaalde gegevens en keuzes moet doorgeven aan de distributienetbeheerder, wat laatstgenoemde **toelaat om de correcte volumes in de markt toe te wijzen**. Om misbruiken tegen te gaan, acht *Fluvius* een voorafgaandelijke screening van beheerders van energiegemeenschappen nodig, doch hoeft deze niet noodzakelijk de vorm aan te nemen van een nieuwe procedure. Wel zou de screening moeten uitgaan van de procedure die van toepassing is op de rol(len) die de energiegemeenschap in kwestie opneemt (bv. leverancier).

In bepaalde consultatiereacties worden suggesties gedaan voor de **invulling** van de meldingsplicht. Zo stelt *WVI* een eenvoudige controle voor, middels een opname van meterstanden via de systemen van Fluvius. *POM Oost-Vlaanderen* geeft aan dat de meldingsplicht meer moet behelzen dan “wij bestaan”; ze zou transparantie moeten bewerkstelligen m.b.t. de structuur van de organisatie, de doelstellingen en de voorwaarden voor lidmaatschap. Daartoe suggereert *POM Oost-Vlaanderen* om met een standaardfiche te werken, die voldoende informatie bevat en een vergelijking tussen energiegemeenschappen mogelijk maakt.

Sommige belanghebbenden geven wel aan dat, naast een meldingsplicht, in sommige gevallen toch een erkenning/*label* nodig kan zijn. *Agoria* zou bv. een erkenning vereisen wanneer netbeheer wordt overgenomen door de (hernieuwbare) energiegemeenschap, in lijn met de bestaande regels. *Finesco Partners* stelt dat na enkele jaren en na groei van verschillende soorten energiegemeenschappen, er mogelijks wel een *labeling* zou kunnen worden opgezet of ontstaan.

4.1.6.2 Zienswijze 6.2

Zienswijze	Erkenningsprocedure is nodig (naast meldingsplicht)
Belanghebbenden	Elia, Els Ghyselen, FEBEG, Febeliec, ODE, REScoop, Volta, Witteveen+Bos

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

Elia is voorstander van een meldingsplicht, maar verwijst daarnaast ook naar de Waalse regelgeving, die **toelating van de regulator** vereist alvorens de activiteiten als energiegemeenschap opgestart kunnen worden. Daarbij wordt ook het advies van de betrokken netbeheerders opgevraagd. Dit gaat verder dan een loutere meldingsplicht. Ook *Febeliec* is voorstander van een erkenningsprocedure waarbij de regulator verifieert of voldaan is aan de voorwaarden van het decreet en de technische reglementen.

FEBEG en *ODE* suggereren naast een meldingsplicht – voor *FEBEG* het minimum – ook een erkenningsprocedure, waarbij de **erkenningsvoorwaarden beperkt en limitatief decretaal** worden bepaald. *ODE* meent dat anders het risico bestaat dat via de technische reglementen en contractuele eisen de drempel voor de oprichting van een (hernieuwbare) energiegemeenschap te hoog wordt gelegd. Voor *FEBEG* is het essentieel dat erover gewaakt wordt dat de verplichtingen die voor leveranciers gelden, niet worden ontweken.

Ook *Witteveen+Bos* zou het een toegevoegde waarde vinden als er naast een meldingsplicht, ook een erkenning/*label* zou worden voorzien voor (hernieuwbare) energiegemeenschappen, dat toegekend kan worden na een eenvoudige controle; administratie en procedures zouden evenwel tot een minimum beperkt dienen te worden.

Volta stelt voor om ook (gezamenlijk) actieve afnemers te onderwerpen aan een meldingsplicht, en stelt bijkomend dat er een **blijvende controle** moet worden voorzien op het voldoen van de voorwaarden. Ook *Els Ghyselen* stelt dat een korte, jaarlijkse rapportering essentieel lijkt.

REScoop benadrukt in haar reactie het belang van de governance-structuur van energiegemeenschappen, en stelt dat energiegemeenschappen daarom erkend moeten worden door een officiële instantie die het naleven van de waarden opvolgt via controle van de statuten en de jaarverslagen. REScoop denkt daarbij aan een **commissie onder toezicht van het VEA, waarin relevante groepen uit het middenveld vertegenwoordigd zijn.**

4.1.6.3 Respons VREG op zienswijzen 6.1 en 6.2

We stellen vast dat de standpunten van de belanghebbenden t.a.v. deze vraag verdeeld zijn. De hierboven weergegeven suggesties van de belanghebbenden gaan van een eenvoudige meldingsplicht tot een periodieke controle door een officiële instantie, of situeren zich daar ergens tussenin.

Het valt binnen de beleidsruimte van de decreetgever om te bepalen hoe het toezicht op (hernieuwbare) energiegemeenschappen concreet wordt vormgegeven. In ADV-2020-01 doen we dienaangaande enkele suggesties, o.m. rekening houdende met de hierboven beschreven zienswijzen.

4.1.7 Vraag 7 – zelfverbruik van hernieuwbare energie en opslag

De zevende specifieke vraag, opgenomen op p. 32 van CONS-2019-05, luidt als volgt:

Gezien dit het best aansluit bij de herschikte Richtlijn HEB, voorziet ons omzettingsvoorstel enkel in de hierboven beschreven regeling voor zelfverbruik van 100% hernieuwbare energie, en dit per onbalansverrekeningsperiode. Daarnaast is het technisch echter ook mogelijk om zelfopgewekte hernieuwbare energie op te slaan – eventueel in combinatie met niet-hernieuwbare (“grijze”) energie – en later te verbruiken. Moet daarvoor ook een regeling worden voorzien, geënt op de regeling voor zelfverbruik van 100% hernieuwbare energie, en zo ja: onder welke (bijkomende) voorwaarden?

M.b.t. deze vragen kunnen we de ingediende consultatiereacties groeperen volgens vijf zienswijzen, zoals hieronder wordt weergegeven.

4.1.7.1 Zienswijze 7.1

Zienswijze	Regeling voor zelfverbruik van niet-100% hernieuwbare energie is nodig
Belanghebbende	BISEPS (intercommunale Leiedal), Els Ghyselen

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

BISEPS (intercommunale Leiedal) stelt algemeen dat voor opslag van niet-100% hernieuwbare energie inderdaad een regeling zou moeten worden voorzien, en dit **bij voorkeur met zo weinig mogelijk bijkomende voorwaarden.**

Els Ghyselen stelt dat mogelijks ook grijze energie zal moeten opgeslagen worden, gezien de evenwichtsverantwoordelijkheid die van energiegemeenschappen en actieve afnemers wordt geëist. Volgens haar is het evident dat ook aangekochte grijze energie zelf verbruikt moet kunnen worden, en dit minstens onder dezelfde voorwaarden als hernieuwbare energie, gezien er volgens haar nu geen voordelen worden verbonden aan de zelfconsumptie van hernieuwbare energie.

4.1.7.2 Zienswijze 7.2

Zienswijze	Niet-zelfopgewekte, opgeslagen energie moet gedekt zijn door garanties van oorsprong
Belanghebbenden	Boerenbond, Bond Beter Leefmilieu, FEBEG, ODE, REScoop

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

In verschillende consultatiereacties wordt de link gelegd met het systeem van de **garanties van oorsprong**.

Boerenbond, Bond Beter Leefmilieu, FEBEG, ODE en *REScoop* stellen dat de energie die geen zelfopgewekte groene stroom is, zou moet kunnen worden aangetoond als zijnde 'groen' door garanties van oorsprong, en/of afgedekt zou moeten kunnen worden met garanties van oorsprong (indien er grijze energie zou worden opgeslagen en verbruikt).

ODE stelt dat opslag zeker aangemoedigd moet worden, en stelt in dat verband voor om de dimensionering van de batterij in verhouding te stellen tot de hernieuwbare energie die omgaat in de hernieuwbare energiegemeenschap (en dat enkel het deel hernieuwbare energie in rekening gebracht zou kunnen worden).

4.1.7.3 Zienswijze 7.3

Zienswijze	Regeling voor zelfverbruik van niet-100% hernieuwbare energie is niet prioritair
Belanghebbende	Febeliec

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Febeliec stelt voor om stap voor stap vooruit te gaan en voorlopig **niet verder** te gaan dan wat voorzien is in de EU-richtlijnen.

4.1.7.4 Zienswijze 7.4

Zienswijze	Garantie dat zelfverbruik 100% hernieuwbaar is, is (bij opslag) moeilijk (en irrelevant)
Belanghebbenden	Agoria, FEBEG, Finesco Partners, Fluvius, ROLECS, WVI

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

FEBEG stelt voor om een pragmatische oplossing te hanteren, aangezien het onderscheid maken tussen grijze en groene stroom praktisch zeer moeilijk is (wanneer men een batterij plaatst).

Agoria, Finesco Partners, ROLECS en WVI denken dat het niet veel zin heeft/niet mogelijk is om een regelgeving voor enkel 100% hernieuwbare energie te definiëren, gezien de **(quasi) onmogelijkheid om te verifiëren of energie in energieopslagfaciliteiten 100% groen is**. Agoria stelt dat het ook mogelijk zou moeten zijn om bv. een buurtbatterij in te zetten binnen een hernieuwbare energiegemeenschap. ROLECS stelt in haar reactie dat het bovendien irrelevant is om te verifiëren of energie 100% groen is; vanuit systeemniveau zou het ook positief zijn om **grijze energie te gebruiken om de vermogenspiek te vermijden**. Ook Finesco Partners stelt dat opslag van grijze energie bijdraagt tot het energiesysteem, en dat dit aldus ook ondersteund zou moeten worden.

Fluvius stelt in haar consultatiereactie dat vanuit netstandpunt alle zelfverbruik gelijk is, ongeacht of dit afkomstig is van groene of grijze productie, en dat op dit moment in de metering geen onderscheid wordt gemaakt tussen groene en grijze energie. Indien ervoor geopteerd zou worden om zo'n onderscheid wel te maken, zouden aanpassingen aan de systemen ter ondersteuning van de marktwerking vereist zijn, en zou best een overgangperiode worden voorzien gelet op de complexiteit daarvan. Voor batterijen lijkt Fluvius echter een uniforme regeling aangewezen te zijn, gezien het moeilijk controleerbaar is of de stroom die erin opgeslagen wordt groen of grijs is.

4.1.7.5 Zienswijze 7.5

Zienswijze	Opslag van grijze energie is minder relevant
Belanghebbende	Witteveen+Bos

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Witteveen+Bos merkt op dat opslag van grijze energie **minder en minder relevant** zal worden, bij een toename van het aandeel groene energie binnen de Vlaamse energiemix. Volgens haar is dit aspect dus minder relevant bij de omzetting van de EU-richtlijnen.

4.1.7.6 Respons VREG op zienswijzen 7.1 t.e.m. 7.5

We stellen vast dat de zienswijzen van de belanghebbenden m.b.t. deze vraag zeer uiteenlopend zijn. In ADV-2020-01 lichten we onze visie dienaangaande toe, o.m. rekening houdende met de hierboven beschreven zienswijzen.

4.1.8 Vraag 8 – implementatie in technische reglementen

In CONS-2019-05 werden de grote lijnen van twee voorlopige pistes geschetst voor de implementatie in de technische reglementen van het recht op zelfverbruik/verkoop van zelfopgewekte hernieuwbare energie door gezamenlijk actieve afnemers en (hernieuwbare) energiegemeenschappen:

- **piste 1:** correctie van meetgegevens op de allocatiepunten van elke bij het zelfverbruik/verkoop van zelfopgewekte hernieuwbare energie betrokken netgebruiker;
- **piste 2:** samenvoeging van het gehele collectief gezamenlijke actieve afnemers of de gehele (hernieuwbare) energiegemeenschap onder één geheel; d.i. de samenvoeging van de energiehoeveelheden van de allocatiepunten die behoren tot het collectief en het optreden als één afnemer voor de globale (resterende) afname en injectie.

De achtste set specifieke vragen, opgenomen op p. 36 van CONS-2019-05, heeft betrekking op deze twee pistes en luidt als volgt:

Welke voor- en nadelen lijken er (op het eerste gezicht) aan de hierboven geïdentificeerde pistes verbonden te zijn? Welke piste lijkt het meest/minst werkbaar? Ziet u nog andere pistes die hier niet vermeld worden?

M.b.t. deze vragen kunnen we de ingediende consultatiereacties groeperen volgens drie zienswijzen, zoals hieronder wordt weergegeven.

4.1.8.1 Zienswijze 8.1

Zienswijze	Piste 1 is (eerder) aangewezen
Belanghebbenden	Elia, Finesco Partners, Fluvius, ODE, REScoop

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

Fluvius zet in haar reactie de voordelen van beide pistes tegenover elkaar; ze vindt de voordelen van individuele marktdeelnemers (garantie rechten netgebruiker, lagere drempel voor *opt-out*, SPOC-rol leverancier, behoud marktcascadering, behoud regeling sociale leverancier, mindere impact op nettarief, ...) doorslaggevend t.o.v. de voordelen van collectieve marktdeelnemers (één factuur per energiegemeenschap, energiegemeenschap die zelf energiekost kan verdelen en doorrekenen). *Fluvius* zegt ook de individuele marktdeelnemers van de klant te beschouwen als een fundamentele bouwsteen van de marktwerking. Ook Elia lijkt het beter om de meetgegevens op de individuele allocatiepunten te corrigeren, omdat zo de rechten van de eindconsument (i.e. recht om uit energiegemeenschap te stappen en vrije leverancierskeuze) maximaal worden gerespecteerd, en dit op een kostenefficiënte manier.

ODE stelt dat het in deze fase nog vroeg is om een definitieve keuze te maken, maar is toch ook eerder voorstander van de eerste piste, omdat die de ontwikkeling van gezamenlijk actieve

afnemers en (hernieuwbare) energiegemeenschappen beter zou faciliteren. Meer specifiek vindt *ODE* het een voordeel dat de eerste piste de vrije leverancierskeuze garandeert. De tweede piste zou daarentegen een extra beheerslast opleggen voor het collectief, alhoewel deze wel andere voordelen zou kunnen bieden, zoals de mogelijkheid tot het aanbieden van flexibiliteit als groep. Verder stelt *ODE* nog het belangrijk te vinden dat er een neutrale actor komt die binnen het collectief, o.b.v. een verdeelsleutel voor energieverdeling, de verrekening doet tussen de leden.

REScoop zegt voorstander te zijn van de eerste piste, waarbij de distributienetbeheerder instaat voor de meting, berekening en verdeling van energiehoeveelheden, dit om de zaken niet te complex en beheersbaar te houden. De verdeling zou hierbij moeten gebeuren *a rato* van de deelname in de investering.

Finesco Partners stelt zeer bezorgd te zijn, indien zou worden gekozen voor de tweede piste, tenzij vermeden kan worden dat de energieleveranciers de rol van “commerciële partij” opnemen. Zoniet zou volgens *Finesco Partners* het beheer van energiegemeenschappen volledig in handen komen van energieleveranciers, wat op termijn de vrije concurrentie zou doen afbrokkelen. *Finesco Partners* denkt wel dat de eerste piste zou leiden tot een zwaardere administratieve last voor distributienetbeheerders en energieleveranciers.

4.1.8.2 Zienswijze 8.2

Zienswijze	Piste 2 is (eerder) aangewezen
Belanghebbenden	Agoria, BISEPS (intercommunale Leiedal), Els Ghyselen, Volta, WVI

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

BISEPS (intercommunale Leiedal) en *WVI* zien de tweede piste, waarbij de distributienetbeheerder de samenvoeging doorvoert, als de meest logische. Het lijkt hen meer bepaald logisch dat het weinige verbruik dat er nog is, op zijn minst gebundeld wordt. Ook denken zij dat dit model vermoedelijk beter toelaat om bepaalde netdiensten te laten opnemen door het collectief.

Daarnaast is ook *Agoria* voorstander van de tweede piste. Zij stelt dat de goede werking van de gemeenschap, bij de invoering van een capaciteitstarief en de tarifiering van het collectief, zou leiden tot een verlaging van de piekbelasting, waarvan de gemeenschap ook het voordeel zou moeten kunnen plukken.

Volta stelt dat de tweede piste – als die zou betekenen dat distributienettarieven, belastingen, bijdragen, heffingen en toeslagen collectief aangerekend zouden worden – een financiële aanmoediging kan vormen voor samenwerking. Indien de distributienetbeheerder echter ook toegang zou krijgen tot de meetgegevens van individuele deelnemers, denkt *Volta* dat het voordeel beperkt blijft tot het afnemen van een grotere hoeveelheid energie (en dus mogelijk een lager tarief).

Els Ghyselen stelt in haar reactie een variant op de tweede piste voor. Enerzijds zou elke afnemer voor zijn gehele afname van het net worden afgerekend op zijn eigen afnamepunt (EANA).

Anderzijds zouden de injectiepunten (EANi) aan de gemeenschap worden toegekend. De uitgelezen data van afname (EANA) en injectie (EANI) zouden ter beschikking worden gesteld aan de gemeenschap en haar leverancier, waarna de gemeenschap de teruggaves aan haar leden verrekenen volgens de afspraken met de leden.

4.1.8.3 Zienswijze 8.3

Zienswijze	Beide pistes moeten (voorlopig) worden opgehouden
Belanghebbenden	Boerenbond, FEBEG, Febeliec, ROLECS, Witteveen+Bos

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

FEBEG vindt het te vroeg om een keuze te maken voor één van beide pistes, en stelt dat deze thans allebei nog opgehouden moeten worden. *FEBEG* schuift in haar consultatiereactie wel drie elementen naar voren die zij essentieel acht in dit kader: ten eerste zou de vrije leverancierskeuze voor de klanten gegarandeerd moeten blijven, ten tweede zou de berekening van de energievolumes binnen een energiegemeenschap niet per se de verantwoordelijkheid van de netbeheerder moeten zijn (eerder van een door de gemeenschap aangestelde neutrale partij), en ten derde zou de sociale bescherming (met mogelijkheid tot *drop* en toepassing van sociaal tarief) gegarandeerd moeten blijven.

Boerenbond, *Febeliec* en *ROLECS* stellen dat beide modellen mogelijk moeten zijn. *Febeliec* stelt dat de betrokken partijen de keuze tussen beide moeten krijgen, voor zover de betrokken netbeheerder akkoord gaat. Ook *ROLECS* vindt dat zowel individuele als collectieve allocaties mogelijk moeten zijn, en dit eventueel – maar niet als enige optie – door de distributienetbeheerder. *ROLECS* geeft nog aan het belangrijk te vinden dat de verdeling van de energiehoeveelheden op een transparante manier gebeurt.

Witteveen+Bos geeft in haar consultatiereactie aan dat de meeste opportuniteiten volgens haar worden gecreëerd bij een liberale benadering van het allocatieprincipe, wat wil zeggen dat het allocatieprincipe zou worden bepaald en vastgelegd op basis van een consensus binnen de gemeenschap. Dit zou zowel een gelijke als een variabele verdeling over de leden toelaten; ook zou de allocatie zowel door de beheerder van de gemeenschap als door Fluvius kunnen worden uitgevoerd. Belangrijke randvoorwaarde is ook voor *Witteveen+Bos* dat het allocatieprincipe transparant is.

4.1.8.4 Respons VREG op zienswijzen 8.1 t.e.m. 8.3

We nemen akte van de verschillende zienswijzen van de belanghebbenden, wat betreft de implementatie van het recht op zelfverbruik en de verkoop van zelfopgewekte hernieuwbare energie, in de technische reglementen.

Zoals ook vermeld in ons consultatiedocument en ADV-2020-01, zal deze implementatie worden voorzien bij een latere herziening van de technische reglementen, die idealiter zal plaatsgrijpen nadat er duidelijkheid bestaat over het decretale kader voor actieve afnemers en

energiegemeenschappen. Ons omzettingsvoorstel, zoals toegelicht in ons consultatiedocument en ADV-2020-01, sluit in elk geval geen van de mogelijke implementatiepistes uit.

Hoewel we nu nog geen standpunt kunnen innemen m.b.t. de feedback van de belanghebbenden, hierboven gestructureerd volgens drie zienswijzen, scheidt deze alvast een goed eerste beeld van de uiteenlopende visies en aandachtspunten m.b.t. dit thema. We nemen deze feedback alvast mee m.o.o. de latere herziening van de technische reglementen.

4.2 M.b.t. andere passages in CONS-2019-05

Naast feedback op de acht specifieke vragen in CONS-2019-05, hebben de consultatiereacties ook betrekking op andere passages van het consultatiedocument. Aangezien deze feedback inhoudelijk op zeer uiteenlopende onderwerpen betrekking heeft, is het werkbaar noch nuttig om deze te structureren volgens zienswijzen, zoals we onder de voorgaande hoofdingen deden. Hieronder beschrijven we wel korter de consultatiereacties m.b.t. enkele specifieke thema's. D.w.z. onderwerpen los van de acht specifieke vragen, waarop meerdere consultatiereacties ingaan. Daarnaast houden we in ADV-2020-01 rekening met de consultatiereacties waar we dat relevant achten; dit ook als het onderwerpen betreft waarop de acht specifieke vragen in CONS-2019-05 geen betrekking hebben.

Voor het overige verwijzen we hier naar de consultatiereacties zelf, die in hun geheel als bijlagen bij dit consultatieverslag worden gepubliceerd.

4.2.1 Zelfverbruik en verkoop van zelfopgewekte hernieuwbare energie

Meerdere consultatiereacties gaan in op bepaalde aspecten van de regeling die we in consultatiedocument CONS-2019-05 uitwerkten voor zelfverbruik en verkoop van zelfopgewekte hernieuwbare energie. Hieronder volgt een korte beschrijving van deze reacties, met daarin verwerkt onze korte respons over het gevolg dat hieraan wordt gegeven. We gaan hier niet in op feedback m.b.t. de technische en tarifaire implementatie van de genoemde rechten, aangezien deze – zoals eerder vermeld – pas in een later stadium zullen volgen.

Een eerste punt betreft de terminologie die in het consultatiedocument werd gehanteerd. We maakten in dat document (hoofding 3.4) namelijk een onderscheid tussen “delen” en “verkoop” van hernieuwbare energie. De term “delen” werd voorbehouden voor de situaties waarin een actieve afnemer / een groep gezamenlijk actieve afnemers zelfopgewekte hernieuwbare energie verkoopt aan een andere actieve afnemer (d.w.z. *peer-to-peerverkoop*), terwijl de term “verkoop” sloeg op verkoop aan andere actoren dan actieve afnemers (d.w.z. aan niet-*peers*). *Volta* stelde in haar reactie dat zo eigenlijk een nieuwe betekenis wordt gegeven aan het woord delen. Bij nader inzien vinden wij eveneens dat de term “delen”, zoals vermeld in het consultatiedocument, de lading niet dekt. Enerzijds komt delen van hernieuwbare energie met een *peer* net zo goed neer op een *verkoop* als verkoop van hernieuwbare energie aan een niet-*peer*. Anderzijds zou men de situaties van zelfverbruik in de schoot van gezamenlijk actieve afnemers en (hernieuwbare) energiegemeenschappen net zo goed kunnen beschouwen als “delen” van hernieuwbare energie. Daarom maakten we de keuze om in ADV-2020-01 de term “delen” niet meer te gebruiken, maar in plaats daarvan de term “*peer-to-peerverkoop*” te hanteren.

Andere punten van feedback in de consultatiereacties, hebben betrekking op deze *peer-to-peerverkoop*. Zo stelt *Stad Antwerpen (EcoHuis Antwerpen)* dat deze *peer-to-peerverkoop* niet beperkt zou mogen zijn tot de verkoop aan één actieve afnemer; verkoop aan min. 2 (en bij voorkeur max. 4) actieve afnemers in dezelfde straat zou mogelijk moeten zijn. *FEPEG* kan zich daarentegen vinden in de beperking tot verkoop aan één actieve afnemer. Wij hebben er voor geopteerd om in ADV-2020-01 de **beperking tot één actieve afnemer-koper** te behouden, dit om verschillende redenen. Een eerste reden is dat de energiehoeveelheden die in aanmerking komen voor *peer-to-peerverkoop* normaliter redelijk beperkt zullen zijn: het betreft nl. de “overschot”, de zelfopgewekte energie die niet zelf werd verbruikt. Men kan zich dus afvragen welke meerwaarde

het verder opsplitsen van deze overschot met het oog op verkoop aan verschillende actieve afnemers zou hebben, om nog te zwijgen over de bijkomende complexiteit die daarbij zou komen kijken. Een andere reden is dat andere concepten, nl. deze van de gezamenlijk actieve afnemers en de (hernieuwbare) energiegemeenschap, het “energiedelen” door verschillende actieve afnemers reeds faciliteren. In de schoot van een collectief gezamenlijk actieve afnemers en een (hernieuwbare) energiegemeenschap, kunnen de afnemers aan zelfverbruik van hernieuwbare energie doen en dienaangaande zelf contractuele afspraken maken.

Daarnaast werd in verschillende consultatiereacties ingegaan op de **vrijstellingen op de leveringsvergunningsplicht**, die we in het consultatiedocument voorzagen in het kader van *peer-to-peer*verkoop en in het kader van zelfverbruik van hernieuwbare energie. Deze vrijstellingen betreffen uiteraard enkel gevallen waarin eindafnemers worden beleverd; wanneer niet aan eindafnemers wordt verkocht, is krachtens art. 4.3.1, §1 Energiedecreet sowieso geen leveringsvergunning vereist. FEBEG onderschrijft in haar consultatiereactie in het algemeen onze visie m.b.t. vrijstellingen van de leveringsvergunningsplicht, en kan zich ook vinden in het feit dat verkoop buiten een energiegemeenschap aan een eindafnemer (dus: aan een niet-lid van de gemeenschap) moet aanzien worden als een levering waarvoor er wél een leveringsvergunning vereist is. Daarnaast plaatst FEBEG wel enkele kanttekeningen bij de voorziene vrijstellingen van de leveringsvergunningsplicht. Zo is het volgens FEBEG van belang dat bij *peer-to-peer*verkoop (“energiedelen”) de leverancier – als toegangshouder – voldoende tijdig en *ex ante* op de hoogte wordt gebracht van met wie er wordt gedeeld, gelet op de risico’s in hoofde van de leverancier inzake impact op prijszetting, *sourcing* en *balancing*. Het kan niet de bedoeling zijn dat alle lasten (bv. inzake betalingsrisico, *balancing*, sociale bescherming etc.) zouden worden verschoven naar de leveranciers. Daarnaast is het volgens FEBEG zeer belangrijk om aan de leden van een energiegemeenschap eenzelfde, gelijke sociale bescherming te bieden als aan burgers buiten de gemeenschap (bv. uitstapregeling of regels inzake wanbetaling).

Wat de eerste kanttekening betreft, zien we inderdaad het belang in van een voorafgaandelijke informatie-uitwisseling met de toegangshouder in geval van *peer-to-peer*verkoop. Dit punt verdient verdere uitwerking bij de herziening van de technische reglementen. Wat de tweede kanttekening betreft, merken we op dat de sociale openbaredienstverplichtingen worden opgelegd aan *leveranciers*, niet aan houders van een leveringsvergunning. Een vrijstelling van de leveringsvergunningsplicht doet m.a.w. geen afbreuk aan de kwalificatie als “leverancier” in de zin van art. 1.1.3, punt 78° Energiedecreet en, alle verplichtingen die deze kwalificatie met zich meebrengt (waaronder de sociale openbaredienstverplichtingen). ODE geeft in haar consultatiereactie echter aan dat, om leveringen tussen *peers* te faciliteren, ook van bepaalde verplichtingen die samenhangen met de kwalificatie als “leverancier”, vrijstelling verleend zou moeten worden. Ze vermeldt in haar reactie o.m. de rapporteringsverplichtingen, informatieverplichtingen m.b.t. factuur en sociale openbaredienstverplichtingen. ODE stelt wel dat nog verder onderzocht moet worden van welke verplichtingen men precies vrijstelling zou verlenen, aangezien het logisch is dat er bepaalde verplichtingen zouden zijn rond informatie-uitwisseling met de distributienetbeheerder en/of de ‘restleverancier’ en dat er aandacht zou uitgaan naar beschermingsmaatregelen en sociale klanten. Wij onderschrijven het standpunt dat er geëvalueerd moet worden welke **leveranciersverplichtingen** al dan niet van toepassing moeten zijn bij leveringen in de context van zelfverbruik en *peer-to-peer*verkoop. In ADV-2020-01 gaan we hierop nader in.

4.2.2 Flexibiliteit en aggregatie

Enkele consultatiereacties (*Elia*, *Fluvius* en *Volta*) gaan in op de activiteiten flexibiliteit en/of aggregatie. Zo pleit *Fluvius* er voor om het recht op deelname aan flexibiliteit en aggregatie te blijven leggen bij de individuele distributienetgebruiker, en zou de beheerder van de energiegemeenschap volgens *Fluvius* de rol van Flexibility Service Provider (FSP) of Flexibility Requesting Party (FRP) kunnen opnemen. *Elia* wijst er in haar reactie op dat er aandacht dient te worden besteed aan de eventuele beperkingen aan flexibiliteit voor het systeem, die zouden kunnen ontstaan als de energiegemeenschap een te sterke incentive ervaart om haar lokale pieken te beperken.

Deze reacties zijn weliswaar interessant, maar in het kader van deze consultatie gaan we hier enkel high-level op in. Zo kunnen we bevestigen dat de energiegemeenschap of de beheerder van de energiegemeenschap inderdaad de mogelijkheid moet hebben om de rol van FSP op te nemen. Dit vloeit rechtstreeks voort uit de bepalingen van artikel 15 en artikel 16 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn. Zoals we reeds aangaven in ons consultatiedocument, is het de bedoeling om in ons omzettingsvoorstel enkel een voldoende ruim omschreven opening te creëren voor de activiteiten van flexibiliteit en aggregatie, gezien de EU-richtlijnen deze voor actieve afnemers en energiegemeenschappen voorzien. De omzetting van de richtlijnbeperkingen m.b.t. flexibiliteit en aggregatie (zijnde de artikelen 13, 17, 31 en 32 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn) maken verder niet het voorwerp uit van dit omzettingsvoorstel; de precieze invulling en consequenties van het recht om deel te nemen aan flexibiliteit of aggregatie zal nader voortvloeien uit de te verwachten regelgeving m.b.t. de omzetting van de richtlijnbeperkingen inzake flexibiliteit.

4.2.3 Faciliterend kader

Verschillende consultatiereacties hebben betrekking op het “faciliterend kader” dat *cf.* de beschikbare Richtlijn HEB moet worden voorzien ter bevordering en vergemakkelijking van de ontwikkeling van hernieuwbare energiegemeenschappen. (Zie meer bepaald de consultatiereacties van *Agoria*, *Boerenbond*, *Bond Beter Leefmilieu*, *Essencia*, *FEBEG*, *Febeliec*, *POM Oost-Vlaanderen* en *WVI*).

In verschillende consultatiereacties wordt gewezen op het belang van dit faciliterend kader. Daarnaast bevatten verschillende reacties algemene of meer specifieke voorstellen voor de invulling van dit faciliterend kader. Zo geeft *Bond Beter Leefmilieu* mee dat drempels in kaart moeten worden gebracht en vervolgens weggewerkt, en dat voldoende (financiële) *incentives* moeten worden voorzien evenals voldoende expertise en ondersteuning op het terrein, ook voor kwetsbare gezinnen. *Bond Beter Leefmilieu* stelt ook voor om dit faciliterend kader ruim op te vatten, d.w.z. niet beperkt tot hernieuwbare energiegemeenschappen. *POM Oost-Vlaanderen* stelt voor om draaiboeken op te maken ter ontwikkeling van hernieuwbare energiegemeenschappen, naast het voorzien van een gestandaardiseerde leidraad voor de omgang met de netbeheerder en het ter beschikking stellen van gespecialiseerde contactpersonen. De voorstellen van *Agoria* en *Boerenbond* zijn inhoudelijk zeer specifiek van aard.

Daarentegen worden er in andere consultatiereacties kanttekeningen geplaatst bij het uit te werken faciliterend kader. *Essencia* en *Febeliec* stellen het belang van dit faciliterend kader te begrijpen, maar dringen er op aan dat dit niet zou leiden tot een verhoging van de systeemkost. *FEBEG* meent dat de omzetting van de EU-regelgeving in het Energiedecreet op zich al een

faciliterend kader inhoudt, en ziet niet in waarom een hernieuwbaar project binnen een energiegemeenschap bijkomend zou moeten worden gefaciliteerd in vergelijking met een vergelijkbaar project buiten een energiegemeenschap.

We wensen er hier op te wijzen dat de concrete uitwerking van een faciliterend kader, binnen de klijtlijnen uitgezet door de beschikbare Richtlijn HEB, volledig binnen de beleidsruimte van de Vlaamse regelgever valt. Dit betreft nl. een aspect waarbij bij uitstek beleidsoverwegingen een belangrijke rol spelen (bv. bij het bepalen van de wijze en mate van 'ontzorging' of (toegang tot) financiering, ...). De consultatiereacties die hierboven kort werden beschreven, kunnen hierbij eventueel een bron van inspiratie zijn.